

HANDLINGAR

till

sammanträdet

2017-09-25

Del 1 t o m sid 132

Datum

2017-09-13

Ert datum

Beteckning/diariennr

Er beteckning

LANDSTINGSFULLMÄKTIGE

Fullmäktige sammanträder i Kristinehallen, Bergmästaregatan, Falun,
2017-09-25 med början kl 9.30 för behandling av i bilagda föredragnings-
lista upptagna ärenden.

Bengt Lindström
Ordförande

2017-09-13

Delgives Fullmäktigeledamöter m fl

Fullmäktigesammanträdet i september 2017 i Falun

Måndag

2017-09-25

Kl 08.30 Kaffe

Kl 09.30 Fullmäktigesammanträdet öppnas

Erica Schytt,
föreståndare på Centrum för Klinisk Forskning.
Docent vid Institutionen för kvinnors och barns hälsa,
Enheten för reproduktiv hälsa vid Karolinska
Institutet, Professor vid Högskulen på Vestlandet i
Norge och barnmorska:
Invandrarkvinnor och barnafödande i Sverige

Kl 10.50

-11.00

Paus

Kl 11.00 Kulturinslag

Kl 13.00 Lunch

Kl 14.00 Förhandlingarna fortsätter

Kl 15.30 Kaffe

Kl 16.00 Förhandlingarna fortsätter

Förhandlingarna avslutas senast kl 19

LOKALER

Fullmäktigesammanträdet äger rum i Kristinehallen, Falun

Med tanke på att många personer är allergiska mot parfymdofter bör vi tänka på att inte använda parfymerade produkter då vi är på sammanträdet.

Trådlöst Internet (Wi-Fi) finns tillgängligt i lokalen – se instruktion i handlingarna

Kostpriser: Fullmäktigeledamöterna anger på rese- och arvodesräkningen antalet intagna måltider (lunch och kaffe). Avdrag sker vid utbetalningen enligt gällande taxa.

Falu kommuns priser: Lunch 82 kr och kaffe 28 kr

Internet: Dessa handlingar finns att tillgå på Landstinget Dalarnas hemsida www.ltdalarna.se. Sammanträdet sänds även via webb. Länk till sändningen publiceras inför sammanträdet på Landstinget Dalarnas hemsida.

Arvodesblanketten finns att skriva ut:

[www.ltdalarna.se/Politik/För politiker/Arvodesblankett och belopp/](http://www.ltdalarna.se/Politik/För_politiker/Arvodesblankett_och_belopp/)

Arvodesblankett

Blanketten går också att fylla i där.

Vid frågor om arvodesblanketten – vänd dig i första hand till ditt partis politiske sekreterare

Parkeringstillstånd – hanteras av ditt partis politiske sekreterare

Länk till kommunallagen:

<http://www.notisum.se/pub/Doc.aspx?url=/rnp/sls/lag/19910900.htm>

Valkrets Falun

1 Mikael Rosén	(M)
2 Christer Carlsson	(M)
3 Kjell Gustafsson	(M)
4 Gunilla Franklin	(M)
5 Agneta Ängsås	(C)
6 Göte Persson	(C)
7 Svante Parsjö Tegnér	(L)
8 Katarina Gustavsson	(KD)
9 Inga-Britt Kronnäs	(S)
10 Kjell Persson	(S)
11 Suzanne Lazar	(S)
12 Per Helin	(S)
13 Tina Fagerström	(S)
14 Maja Gilbert Westholm	(V)
15 Daniel Svedin	(MP)
16 Madelene Vestin	(SD)
17 Johnny Larsson	(DSP)

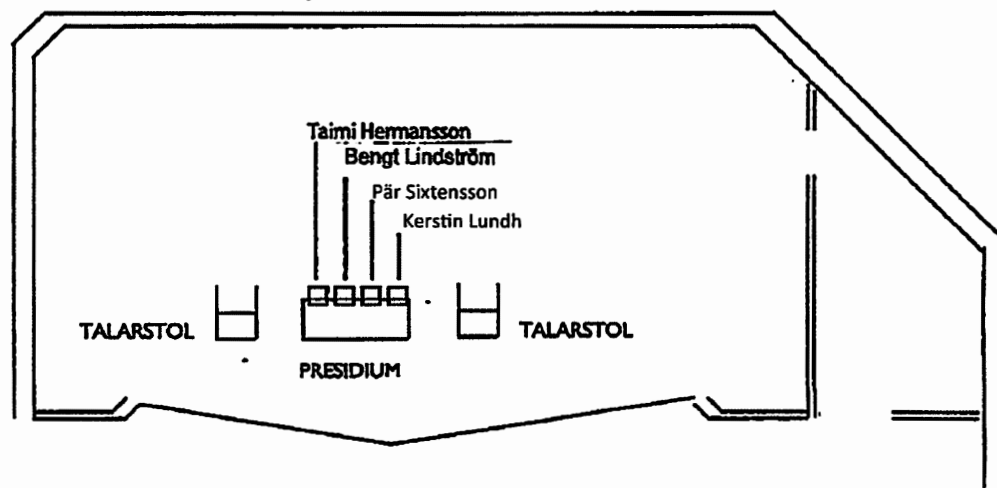
Valkrets Borlänge

18 Anna Granlund	(M)
19 Pär Sixtensson	(M)
20 Ulrik Bergman	(M)
21 Lena Reyier	(C)
22 Kristina Svensson	(S)
23 Bengt Lindström	(S)
24 Camilla Andersson	(S)
25 Per Morelius	(S)
26 Bertil Ström	(S)
27 Maud Nordfeldt Holmqvist	(V)
28 Mursal Isa	(MP)
29 Stefan Andersson	(SD)
30 Knut Scherman	(SD)

Valkrets Avesta/Hedemora/Säter

31 Ulf Berg	(M)
32 Britt-Inger Remning	(M)
33 Gunilla Berglund	(C)
34 Owe Ahlander	(C)
35 Bo Brännström	(L)
36 Per-Inge Nyberg	(S)
37 Agneta Andreasson-Bäck	(S)
38 Sören Aspögren	(S)
39 Lilian Palm	(S)
40 Jan Stagenmark	(S)
41 AnnBritt Grünewald	(S)
42 Kenneth Petersson	(V)
43 Jenny Nordahl	(SD)
44 Anna Hagwall	(-)
45 Björn Hammarskjöld	(DSP)

Placeringslista för Landstinget Dalarnas fullmäktigeledamöter valperioden 2014-10-15 — 2018-10-14

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36
37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48
49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72
73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	

Valkrets Ludvika/Smedjebacken

46 Håkan Frank	(M)
47 Håkan Berggren	(M)
48 Hans Gleimar	(M)
49 Göran Engström	(C)
50 Elin Norén	(S)
51 Ivan Eriksson	(S)
52 Anna-Lena Andersson	(S)
53 Ingemar Hellström	(S)
54 Cecilia Persson Ronsten	(V)
55 Kerstin Lundh	(MP)
56 Benny Rosengren	(SD)

Valkrets Gagnef/Leksand/Malung-Sälen/Rättvik/Vansbro

57 Charlotte Wiberg-Gudmundsson	(M)
58 Kerstin Marits	(M)
59 Stefan J Eriksson	(M)
60 Annika Simm-Eriksson	(C)
61 Pär Kindlund	(C)
62 Eva Jonasson	(L)
63 Torsten Larsson	(KD)
64 Britt-Marie Essell	(S)
65 Liv Lunde Andersson	(S)
66 Robert Hagström	(S)
67 Irene Homman	(S)
68 Nall Lars-Göran Andersson	(S)
69 Katrin Lohed Söderman	(V)
70 Annelie Qvicker	(MP)
71 Ann-Catrin Löfwenhamm	(-)
72 Lisbeth Mörk-Amnelius	(DSP)

Valkrets Mora/Orsa/Älvdalen

73 Gunilla Spjotgard	(M)
74 Christina Bröms	(C)
75 Maria Eriksson	(C)
76 Birgitta Sacrédeus	(KD)
77 Gunnar Barke	(S)
78 Bigitta Sohlberg	(S)
79 Maria Tapper	(S)
80 Per Göransson	(S)
81 Kajsa Fredholm	(V)
82 Roger Carlsson	(SD)
83 Ingvar "Nille" Niilmaa	(DSP)

Ledamöter i Landstingsfullmäktige

DEBATTREGLER ENLIG FULLMÄKTIGES ARBETSORDNING § 28

1. Huvudregel – 5 minuter för första anförandet, 3 minuter för följande anföranden

Som huvudregel gäller att ledamöterna i varje ärende kan begära ordet för ett första anförande som sträcker sig i maximalt 5 minuter. På de därpå följande anförandena gäller en tidsbegränsning om maximalt 3 minuter. På varje anförande, d v s oavsett om det är ett första eller senare anförande, finns möjlighet till ett replikskifte om 2 min per replik.

Syftet med att medge en längre talartid för första anförandet i varje ärende är att ge ledamöterna möjlighet att inledningsvis utveckla argumenten för sina ställningstaganden.

Dessa talarregler gäller också i tillämpliga delar när fullmäktige behandlar interpellationer och frågor.

2. Undantag – särskilda debatter

Vid särskilda debatter om t ex budget, mål och ramar, årsredovisning m.m. gäller en särskild talarordning. Debatten inleds med anföranden av en representant för varje parti (gruppledare eller annan av partiet utsedd ledamot). Talartiden dem emellan fördelas så att

Landstingsstyrelsens ordförande får tala i maximalt 12 minuter, övriga i maximalt 6 minuter. Varje deltagare i den debatten får dessutom rätt till 2 repliker om 2 minuter att fritt disponera under gruppleddardebatten. Efter det att gruppleddardebatten avslutats träder huvudregeln in för den fortsatta debatten

Presidiet avgör för vilka ärenden den särskilda debattordningen ska tillämpas.

HANDLEDNING FÖR VOTERINGSANLÄGGNING

Framför dig har du en fjärrkontroll med knappar för att begära **ORDET** och **REPLIK/GENMÅLE**, vid upprop/votering knapparna **JA/närvaro**, **NEJ** och **AVSTÅR**.

Med ett kort tryck på vald knapp registreras ditt val i anläggningens dator vilket bekräftas genom att den **gröna lampan ovanför Ordetknappen släcks**. Fjärrkontrollen behöver inte riktas mot presidiet för att signalen ska gå fram.

Vid upprop trycker ledamoten på knappen **JA** när namnet läses upp av sekreteraren.

Om du inte gör detta kommer panelen att bli låst för votering och talarlista.

Så snart aktuellt ärende visas kan **Ordet begäras**.

Replik kan bara begäras under det att någon håller ett anförande vilket visas på projektorduken.

Då anförandet är slut kan den som begärt replik få ordet. Begränsning av repliktid kan förekomma. Under en replik kan den som senast anförde begära genmäle genom att trycka på Replik-knappen.

Begränsning av antal repliker/genmälen kan förekomma.

Vid votering meddelar ordföranden när man kan avlägga sin röst genom att trycka på någon av knapparna **JA**, **NEJ** eller **AVSTÅR**. Har man röstat men vill ändra sig kan man göra detta genom att trycka på annan knapp så länge ordföranden inte förklarat voteringen avslutad.

Voteringsresultatet presenteras översiktligt via dataprojektor.

Vi använder inte reservationsknappen utan anmäl ev reservation muntligt.

Välkommen till Falu kommuns nya trådlösa gästnät

Från och med fredag 25 september öppnar IT-kontoret det nya gästnätet. Det innebär att "Karma-konton" samt biljetter ersätts med en modernare teknik.

Vi vänder oss till alla gäster, anställda, elever och partners som befinner sig i Bibliotek, Slättanläggningarna, Lugnetanläggningarna samt alla skolor.

FKGUEST visas som ett alternativt nätverk i de mobila enheterna
Bild 1 kommer att visas vid val av nätverket FKGUEST.

Bild 1

Är du redan kund, elev, partner eller anställd kan du logga in med ditt användarnamn och lösenord. Endast anställda loggar in enligt följande exempel "admfalun\aaa01".

I annat fall skapar du ett gästkonto genom att klicka på länken "skapa gästkonto" enligt nedan. Inloggningsuppgifter skickas via SMS och kräver alltså en mobiltelefon. Fyll i fälten enligt bild 2.

Bild 2

När fälten är ifyllda och registrerade kommer ett SMS att skickas till dig med inloggningsuppgifter, enligt bild 3.

Bild 3

A screenshot of the Falun login page. The page has a red header with the "FALUN" logo. The main content area is white and contains the following text: "Falu kommuns gästnät", "Är du kund, elev, partner eller anställd kan du logga in här med ditt användarkonto och lösenord, annars skapar du ett gästkonto, se länk nedan.", "Anställda loggar in på följande sätt", "admfalun<användarnamn>.", "Ett SMS har skickats till dig med inloggningsuppgifter.", "A SMS is sent to you with your account information.", "Användarnamn / Username:", "Lösenord / Password:", a red "Logga in / Login" button, and a link "Skapa gästkonto / Create guest account".

FALUN

Falu kommuns gästnät

Är du kund, elev, partner eller anställd kan du logga in här med ditt användarkonto och lösenord, annars skapar du ett gästkonto, se länk nedan.

Anställda loggar in på följande sätt
admfalun<användarnamn>.

Ett SMS har skickats till dig med inloggningsuppgifter.
A SMS is sent to you with your account information.

Användarnamn / Username:

Lösenord / Password:

Logga in / Login

[Skapa gästkonto / Create guest account](#)

Lycka till

Serviceförvaltningen
IT-kontoret

FÖREDRAGNINGSLISTA
MED FÖRSLAG TILL BESLUT TILL
FULLMÄKTIGESAMMANTRÄDET
2017-09-25

Sammanträde i Landstingsfullmäktige

Tid: Måndag 25 september 2017 kl 9:30

Plats: Kristinehallen, Bergmästaregatan, Falun

Dessa handlingar finns att tillgå på Internet adress www.ltdalarna.se.**Innehållsförteckning**

	Inledning och protokollsjustering	3
1	Fullmäktigesammanträdets öppnande	3
2	Protokollsjustering	3
3	Upprop	3
4	Information	3
	Frågor, Interpellationer och motioner	4
5	Frågor	4
6	Interpellationer	4
7	Inkomna motioner fr o m 14 juni 2017 och redovisning av motioner som inte är färdigbehandlade	5
	Anmälningssärenden	7
8	Anmälningssärenden	7
	Av landstingsstyrelsen beredda ärenden med förslag till beslut	8
9	Ansökan om regionbildning	8
10	Viljeinriktning att Dalarna ska använda sig av beteckningen region	8
11	Delårsrapport 2017	9
	Revisorernas granskning av delårsrapport	10
12	Revisorernas granskning av resultatet 2017-06-30	10
	Av landstingsstyrelsen beredda ärenden med förslag till beslut, forts	11
13	Antal valkretsar inom Landstinget Dalarna fr.o.m. 2018 års val	11
14	Förlängd mandatperiod för Hälso- och sjukvårdsnämnden	12
15	Bildande av kollektivtrafiknämnd	12
16	Årsredovisning och verksamhetsberättelse 2016, Region Dalarna	13
17	Årsredovisning och revisionsberättelse för 2016, Samordningsförbundet Finsam Borlänge	14
18	Årsredovisning och revisionsberättelse för 2016, Samordningsförbundet Finsam Falun	14

19	Årsredovisning och revisionsberättelse 2016, Nedansiljans samordningsförbund	15
20	Årsredovisning och revisionsberättelse 2016, Södra Dalarnas Samordningsförbund, Finsam	15
21	Årsredovisning och revisionsberättelse 2016, Västerbergslagens Samordningsförbund	16
22	Årsredovisning och revisionsberättelse för 2016, Samordningsförbundet Finsam Västerdalarna	17
23	Svar på motion från Lena Reyier (C) : Hälsoundersökningar räddar liv	17
	Framställning utan föregående beredning	19
24	Valärenden	19

Inledning och protokollsjustering

1 Fullmäktigesammanträdets öppnande

2 Protokollsjustering

Val av två protokolljusterare samt bestämmande av tid och plats för justering av fullmäktigesammanträdets protokoll: onsdag 4 oktober kl 9.00 i landstingshuset, Vasagatan 27, Falun

3 Upprop

4 Information

Information lämnas av landstingsstyrelsens ordförande Gunnar Barke och fullmäktiges revisorer.

Revisor Sören Bertilsson (S) informerar om revisionsrapporten "Uppföljningsgranskning av landstingets användning av stafettläkare".

Frågor, Interpellationer och motioner

5 Frågor

Inga frågor har kommit in.

6 Interpellationer

Fullmäktige beslutar

1. Interpellationerna B-J godkänns.
2. Svar på interpellationerna lämnas senare under sammanträdet.

A. LD17/01736

Interpellation från Ulrik Bergman (M) om Dalaflyget
Bilaga sid 1

Fullmäktige beslutade i juni att godkänna interpellationen och att den besvaras vid fullmäktiges septembersammanträde.

B. LD17/02275

Interpellation från Crister Carlsson (M): Landstingets engagemang i det nya badet på Lugnet i Falun.
Bilaga sid 2

C. LD17/02302

Interpellation från Britt-Inger Remning (M) gällande teknisk support, LD Hjälpmedel
Bilaga sid 3

D. LD17/02429

Interpellation från Charlotte Wiberg-Gudmundsson (M): Personal
Bilaga sid 4

E. LD17/03044

Interpellation från Birgitta Sacrédeus (KD): Vårdpersonal ska inte hamna i en etiskt svår situation- välja mellan att rädda livet på ett barn eller låta ett barn dö.
Bilaga sid 5-6

F. LD17/03261

Interpellation Agneta Ängsås (C): Beteendepåverkansåtgärder för en bättre trafiksituation
Bilaga sid 7

G. LD17/03336

Interpellation från Katarina Gustavsson (KD): Gravida ska få stöd från patientföreningar
Bilaga sid 8

H. LD17/03334

Interpellation från Bo Brännström (L): Neuropsykiatriska utredningars prioritet
Bilaga sid 9

I. LD17/03335

Interpellation från Bo Brännström (L): Nätdoktorer skapar de kostnader för vårdcentralerna?
Bilaga sid 10

J. LD17/03342

Interpellation från Christina Bröms (C): Minskat lustgasspill gav motsatt effekt
Bilaga sid 11

7 Inkomna motioner fr o m 14 juni 2017 och redovisning av motioner som inte är färdigbehandlade

Fullmäktige beslutar

1. Motionerna godkänns.
2. Redovisningen läggs till handlingarna.

A. LD17/03205

Motion från Bo Brännström (L): Inför "peer-supporters" inom psykiatri
Bilaga sid 12

B. LD17/03260

Motion från Agneta Ängsås (C) och Lena Reyier (C): Inför förmånscykel för landstingsanställda
Bilaga sid 13

C. LD17/03322

Motion från Birgitta Sacrédeus (KD) med flera: Inför En-till-en-vård (ONE to ONE-systemet) inom förlossningsvården
Bilaga sid 14

D. LD17/03352

Motion från Gunilla Berglund (C) och Christina Bröms (C): Stoppa inköp av artiklar som innehåller mikroplaster
Bilaga sid 14 b

Fullmäktiges presidium föreslår att motionerna godkänns.

E. Motioner lämnade till landstingets kansli men ännu ej färdigbehandlade av fullmäktige
Bilaga sid 15-16

Anmälningssärenden

8 Anmälningssärenden

Fullmäktige beslutar

1. Anmälda redovisningar, rapporter beslut m m läggs till handlingarna.

A. LD17/00359

Protokoll från direktionen i Region Dalarna 2017-06-14

Protokollen finns att tillgå vid fullmäktiges sammanträde och publicerat på

Region Dalarnas hemsida www.regiondalarna.se

<http://www.regiondalarna.se>

B. LD17/01491

Protokoll från Förbundsdirektionen Kommunalförbundet Svensk

Luftambulans 2017-06-09 och 2017-06-27

C. LD17/02264

Årsredovisning och revisionsberättelse för räkenskapsåret 2016, Stiftelsen Musik i Dalarna

D. LD17/02621

Länsstyrelsens beslut 2017-07-03 att ny ersättare efter Viktor Rosenblad (S) blir Inger Persson (S) fr o m 29 juni 2017 t o m 14 oktober 2018.

Landstingsfullmäktiges ordförande har med hänvisning till vallagen 14 kap 22 § begärt att länsstyrelsen gör en ny beräkning för ersättaren Viktor Rosenblad (S) som flyttat från Dalarna.

Revisionsrapporter:

E. LD17/02447

Granskning av pågående struktur- och förändringsarbete, del 3

F. LD17/03250

Uppföljningsgranskning av landstingets användning av stafettläkare

G. LD17/03285

Uppföljningsgranskning av attester inom personalområdet

H. LD17/03197

Landstingsstyrelsens beredningar

Av landstingsstyrelsen beredda ärenden med förslag till beslut

9 Ansökan om regionbildning

Diarienummer LD17/02850

Landstingsstyrelsens förslag

1. Landstinget ansöker hos regeringen om att den 1 januari 2019 få överta det regionala utvecklingsansvaret enligt Lag om regionalt utvecklingsansvar i vissa län (SFS 2010:630) och att det därmed i Dalarna bildas en region med ett direktvalt fullmäktige.
2. Beslutet om ansökan förklaras omedelbart justerat

Sammanfattning av ärendet

Enligt beslut 2015 av landstinget och Region Dalarna har ett förberedande arbete bedrivits för en regionbildning 2019. Inledningsvis koncentrerat på en s.k. storregion med Dalarna i Region Svealand men sedan slutet av 2016 som en egen region för Dalarna. För närvarande sker arbetet i en politisk process som avrundas med beslut kring en ansökan till regeringen om att i Dalarna få bilda en region med regionalt utvecklingsansvar och ett direktvalt fullmäktige. En ansökan som då kan göras enbart av landstingsfullmäktige.

I ärendet redovisas följande dokument:

- a) Beslutsunderlag **sid 17-20**
- b) Remiss till kommunerna och Region Dalarna samt sammanställning av svaren **sid 21-24**
- c) Protokollsutdrag från Landstingsstyrelsen **sid 25-26**

10 Viljeinriktning att Dalarna ska använda sig av beteckningen region

Diarienummer LD17/02850

Landstingsstyrelsens förslag

1. Landstingsfullmäktige uttalar som en viljeinriktning att Dalarna liksom andra då ska använda sig av beteckningen region.

Sammanfattning av ärendet

Landstingsfullmäktige behandlar 2017-09-25 ansökan till regeringen att bilda en region i Dalarna 2019. Om ett sådant beslut tas kommer arbetet med regionbildningen att starta omedelbart med en fas 2 efter den första politiska fasen vilken har sin avstämning i beslutet om ansökan. Enligt lag

kommer det allmänna valet 2018 att vara ett val till landstingsfullmäktige men i lag återfinns också en rättighet för landsting som övertar det regionala utvecklingsansvaret att i stället beteckna det regionfullmäktige och motsvarande för en regionstyrelse. Den statliga Indelningskommittén har i uppdrag att utreda framtida benämning på den regionala politiska nivån och en enkät från dem ska besvaras av landstinget under oktober månad. En viljeinriktning av landstingsfullmäktige blir då en signal hur man ser på ett kommande enkätsvar men också en signal inför det kommande arbetet med regionbildning där beteckningen kommer in.

I ärendet redovisas följande dokument:

- a) Beslutsunderlag **sid 27-28**
- b) PM 2017-07-21 Beteckning för kommuner på regional nivå **sid 29-49**
- c) Protokollsutdrag från Landstingsstyrelsen **sid 50-51**

11 Delårsrapport 2017

Diarienummer LD17/02689

Landstingsstyrelsens förslag

1. Delårsrapport juni 2017, enligt bilaga b) och c), godkänns.

Sammanfattning av ärendet

I delårsrapporten görs en bedömning av landstingets ekonomiska ställning, finansiella mål och verksamhetsmål per juni samt prognos för hela verksamhetsåret 2017.

Prognosen för 2017 är ett överskott på 220 Mkr. De finansiella målen förväntas att uppnås medan övergripande verksamhetsmål bedöms delvis uppnås.

I ärendet redovisas följande dokument:

- a) Beslutsunderlag **sid 53-54**
- b) Delårsrapport juni 2017 **Särtryck i färg**
- c) Bilaga förvaltningar **sid 55-99**
- d) Protokollsutdrag från Landstingsstyrelsen **sid 100-102**

Revisorernas granskning av delårsrapport

12 Revisorernas granskning av resultatet 2017-06-30

Ordförandens förslag

1. Revisorernas bedömning av resultatet 2017-06-30 antecknas till protokollet.

Sammanfattning av ärendet

Ordförande Bengt Lindström informerar om att fullmäktiges presidium föreslår fullmäktige besluta att revisorernas bedömning av resultatet 2017-06-30 antecknas till protokollet.

I ärendet redovisas följande dokument:

- a) Revisorernas bedömning av resultatet 2017-06-30 **sid 103-104**

Av landstingsstyrelsen beredda ärenden med förslag till beslut, forts

13 Antal valkretsar inom Landstinget Dalarna fr.o.m. 2018 års val

Diarienummer LD16/02447

Landstingsstyrelsens förslag

1. Valkretsindelning för Landstinget Dalarna blir en (1) fr o m de allmänna valen 2018.
2. Landstingsfullmäktiges beslut överlämnas överlämnas till Länsstyrelsen Dalarna.

Sammanfattning av ärendet

Landstingsfullmäktige har att fatta beslut om antalet valkretsar som ska gälla vid de allmänna valen 2018. Vallagen har från 1 januari 2015 ändrats i vissa delar. Bland annat har kravet på valkretsindelning för val till landstingsfullmäktige tagits bort, vilket kan få betydelse för valen 2018. Indelningen i valkretsar ska beslutas av landstingsfullmäktige senast den 31 oktober året före det valår då den nya indelningen ska gälla för första gången.

Landstingsstyrelsen har därför i april månad remitterat till politiska partier ingående i landstingsfullmäktige och till länets kommuner att ta ställning till antalet valkretsar. Förslaget var att antalet valkretsar fr o m de allmänna valen 2018 ska vara en (1). Nuvarande valkretsindelning är sex (6) till antalet. Valkretsindelningen är beslutad av Länsstyrelsen Dalarna den 12 mars 2009, utifrån landstingsfullmäktige förslag november 2008. Inför valet 2018 måste alla kommuner och landsting ta beslut om valkretsindelning, annars fastställs automatisk till en valkrets.

I ärendet redovisas följande dokument:

- a) Beslutsunderlag **sid 105-106**
- b) Bilaga - Sammanställning av remissvar på antalet valkretsar **sid 107**
- c) PM - Underlag inför dialog om valkretsindelning för Dalarna **sid 108-109**
- d) Exempel sammanställning av effekter för valresultat med alternativt antal valdistrikt med utgångspunkt på valresultatet 2015, med 1,3 respektive 6 valdistrikt **sid 110-111**
- e) Protokollsutdrag från Landstingsstyrelsen **sid 112-113**

14 Förlängd mandatperiod för Hälso- och sjukvårdsnämnden

Diarienummer LD16/03052

Landstingsstyrelsens förslag

1. Mandattiden för hälso- och sjukvårdsnämndens ledamöter och ersättare förlängs t.o.m. den 31 december 2018.

Sammanfattning av ärendet

Hälso- och sjukvårdsnämnden bildades genom beslut i landstingsfullmäktige 2016-11-21/22 med start fr.o.m. 2017-01-01.

Vid fullmäktiges val av ledamöter kom mandatperioden för dessa att bestämmas till "2017-01-01--2018-10-14 (eller det datum som föregår den dag då det fullmäktige som valts 2018 har sitt första sammanträde)".

För övriga nämnder, utom landstingsstyrelsen, gäller dock att mandattiden utgår först 2018-12-31. Det finns inga skäl till att detta inte ska gälla också för hälso- och sjukvårdsnämndens ledamöter och ersättare.

Landstingsfullmäktige föreslås därför förlänga mandatperioden för hälso- och sjukvårdsnämnden till 2018 års slut.

I ärendet redovisas följande dokument:

- a) Beslutsunderlag **sid 114-115**
- b) Landstingsfullmäktiges beslut LF § 112/16 **sid 116-117**
- c) Protokollsutdrag från Landstingsstyrelsen **sid 118**

15 Bildande av kollektivtrafiknämnd

Diarienummer LD17/02464

Landstingsstyrelsens förslag

1. En kollektivtrafiknämnd bildas fr.o.m. 2017-10-01 med ett initialt uppdrag att planera för och genomföra landstingets övertagande av ansvaret som regional kollektivtrafikmyndighet (RKTm) fr.o.m. 2018-01-01.
2. Kollektivtrafiknämnden ska ha nio ledamöter och nio ersättare.
3. Reglemente för kollektivtrafiknämnden fastställs enligt bilaga b).
4. Som ledamöter i kollektivtrafiknämnden väljs:
5. Som ersättare i kollektivtrafiknämnden väljs:
6. Som ordförande i kollektivtrafiknämnden väljs:
7. Som 1:a vice ordförande i kollektivtrafiknämnden väljs:
8. Som 2:a vice ordförande i kollektivtrafiknämnden väljs:

Sammanfattning av ärendet

Landstinget och länets kommuner ämnar ansöka om skatteväxling för att landstinget per den 1 januari 2018 ska överta ansvaret från Region Dalarna som länets regionala kollektivtrafikmyndighet. Inför detta övertagande krävs planering och en stor mängd förberedelser både såvitt avser personal som verksamhet. Landstingsledningen föreslår därför att en ny nämnd bildas redan per den 1 oktober 2017 som får ansvaret att förbereda övertagandet. Några beslutsmandat avseende den regionala kollektivtrafiken kan inte nämnden få förrän skatteväxlingen och övergången har ägt rum. Men nämnden föreslås få mandat att företräda landstinget i de praktiska frågor som rör ansvarsövergången och träffa de avtal som krävs för att landstinget ska kunna överta ansvaret som regional kollektivtrafikmyndighet från årsskiftet 2018.

I ärendet redovisas följande dokument:

- a) Beslutsunderlag **sid 119-120**
- b) Förslag till reglemente för Kollektivtrafiknämnden **sid 121-130**
- c) Protokollsutdrag från Landstingsstyrelsen **sid 131-132**

16 Årsredovisning och verksamhetsberättelse 2016, Region Dalarna

Diariumnummer LD17/01967

Ordförandens förslag

- 1. Bevilja förbundsdirektionen ansvarsfrihet.

Sammanfattning av ärendet

Region Dalarna överlämnar årsredovisning med revisionsberättelse för 2016. Revisorerna tillstyrker att kommunalförbundets årsredovisning godkänns och att kommunalförbundets förbundsdirektion beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2016.

I ärendet redovisas följande dokument:

- a) Protokollsutdrag från Landstingsstyrelsen **sid 133-135**
- b) Årsredovisning 2016: se handl publicerade inför LS 11 september:
<http://www.ltdalarna.se/Politik/Handlingar-och-protokoll/Landstingsstyrelsen>

missiv och protokollsutdrag från Region Dalarna och revisionsberättelse **sid 136-140**

**17 Årsredovisning och revisionsberättelse för 2016,
Samordningsförbundet Finsam Borlänge**

Diarienummer LD17/02182

Landstingsstyrelsens förslag

1. Styrelsen för Borlänges Samordningsförbund beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2016.

Sammanfattning av ärendet

Borlänges Samordningsförbund överlämnar årsredovisning och revisionsberättelse för 2016.

Revisorerna tillstyrker att förbundets årsredovisning godkänns och att förbundsstyrelsens ledamöter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2016.

I ärendet redovisas följande dokument:

a) Beslutsunderlag **sid 141-142**

b) Årsredovisning: se handl publicerade inför LS 11 september:
<<http://www.ltdalarna.se/Politik/Handlingar-och-protokoll/Landstingsstyrelsen>>

Revisionsberättelse **sid 143-144**

c) Protokollsutdrag från Landstingsstyrelsen **sid 145**

**18 Årsredovisning och revisionsberättelse för 2016,
Samordningsförbundet Finsam Falun**

Diarienummer LD17/01914

Landstingsstyrelsens förslag

1. Styrelsen för Samordningsförbundet Finsam Falun beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2016

Sammanfattning av ärendet

Samordningsförbundet Finsam Falun överlämnar årsredovisning och revisionsberättelse för 2016.

Revisorerna tillstyrker att förbundets årsredovisning godkänns och att förbundsstyrelsens ledamöter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2016.

I ärendet redovisas följande dokument:

a) Beslutsunderlag **sid 146-147**

b) Årsredovisning: se handl publicerade inför LS 11 september:
<<http://www.ltdalarna.se/Politik/Handlingar-och-protokoll/Landstingsstyrelsen>>

Revisionsberättelse **sid 148-149**

c) Protokollsutdrag från Landstingsstyrelsen **sid 150**

19 Årsredovisning och revisionsberättelse 2016, Nedansiljans samordningsförbund

Diarienummer LD17/01838

Landstingsstyrelsens förslag

1. Styrelsen för Nedansiljans Samordningsförbund beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2016

Sammanfattning av ärendet

Nedansiljans Samordningsförbund överlämnar årsredovisning och revisionsberättelse för 2016.

Revisorerna tillstyrker att förbundets årsredovisning godkänns och att förbundsstyrelsens ledamöter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2016.

I ärendet redovisas följande dokument:

a) Beslutsunderlag **sid 151-152**

b) Årsredovisning: se handl publicerade inför LS 11 september:
<<http://www.ltdalarna.se/Politik/Handlingar-och-protokoll/Landstingsstyrelsen>>

Revisionsberättelse **sid 153-154**

c) Protokollsutdrag från Landstingsstyrelsen **sid 155**

20 Årsredovisning och revisionsberättelse 2016, Södra Dalarnas Samordningsförbund, Finsam

Diarienummer LD17/01969

Landstingsstyrelsens förslag

1. Styrelsen för Södra Dalarnas Samordningsförbund beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2016.

Sammanfattning av ärendet

Södra Dalarnas Samordningsförbund överlämnar årsredovisning och revisionsberättelse för 2016.

Revisorerna tillstyrker att förbundets årsredovisning godkänns och att förbundsstyrelsens ledamöter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2016.

I ärendet redovisas följande dokument:

a) Beslutsunderlag **sid 156-157**

b) Årsredovisning: se handl publicerade inför LS 11 september:
<<http://www.ltdalarna.se/Politik/Handlingar-och-protokoll/Landstingsstyrelsen>>

Revisionsberättelse **sid 158-159**

c) Protokollsutdrag från Landstingsstyrelsen **sid 160**

21 Årsredovisning och revisionsberättelse 2016, Västerbergslagens Samordningsförbund

Diarienummer LD17/02026

Landstingsstyrelsens förslag

1. Styrelsen för Västerbergslagens samordningsförbund Finsam beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2016.

Sammanfattning av ärendet

Västerbergslagens samordningsförbund Finsam överlämnar årsredovisning och revisionsberättelse för 2016.

Revisorerna tillstyrker att förbundets årsredovisning godkänns och att förbundsstyrelsens ledamöter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2016.

I ärendet redovisas följande dokument:

a) Beslutsunderlag **sid 161**

b) Årsredovisning: se handl publicerade inför LS 11 september:
<<http://www.ltdalarna.se/Politik/Handlingar-och-protokoll/Landstingsstyrelsen>>

Revisionsberättelse **sid 162-163**

c) Protokollsutdrag från Landstingsstyrelsen **sid 164**

**22 Årsredovisning och revisionsberättelse för 2016,
Samordningsförbundet Finsam Västerdalarna**

Diarienummer LD17/01921

Landstingsstyrelsen förslag

1. Styrelsen för Samordningsförbundet Finsam Västerdalarna beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2016.

Sammanfattning av ärendet

Samordningsförbundet Finsam Västerdalarna överlämnar årsredovisning och revisionsberättelse för 2016.

Revisorerna tillstyrker att förbundets årsredovisning godkänns och att förbundsstyrelsens ledamöter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2016.

I ärendet redovisas följande dokument:

a) Beslutsunderlag **sid 165-166**

b) Årsredovisning: se handl publicerade inför LS 11 september:
<<http://www.ltdalarna.se/Politik/Handlingar-och-protokoll/Landstingsstyrelsen>>

Revisionsberättelse **sid 167-168**

c) Protokollsutdrag från Landstingsstyrelsen **sid 169**

23 Svar på motion från Lena Reyier (C) : Hälsoundersökningar räddar liv

Diarienummer LD16/03826

Landstingsstyrelsens förslag

1. Motionen bifalls.

Sammanfattning av ärendet

Lena Reyier (C) föreslår i en motion att Landstinget Dalarna undersöker möjligheterna att införa hälsoundersökningar likt Västerbottenmodellen.

Forskning har nu visat att hälsoundersökningar enligt den modell man gör i Västerbotten minskar dödlighet. Verksamheten bygger på att personer i en åldersgrupp kallas till hälsoundersökningar som sjuksköterskor i primärvården utför enligt en standardiserad modell.

Motionen föreslår att undersöka möjligheterna att införa en liknande modell i Dalarna.

I ärendet redovisas följande dokument:

- a) Beslutsunderlag **sid 170-171**
- b) Motionen **sid 172**
- c) Protokollsutdrag från Landstingsstyrelsen **sid 173**

Framställning utan föregående beredning

24 Valärenden

LD17/02248

Fullmäktige beslutar

1. x x (C) väljs som ersättare i Kultur- och bildningsnämnden.
Mandatperioden är fr o m 25 september 2017 t o m 2018-12-31.

Anna-Karin Andersson (C) avsäger sig i mail 30 maj sitt uppdrag som ersättare i Kultur- och bildningsnämnden eftersom hon fått utökat uppdrag inom Sveriges Hembygdsförbund.

Fullmäktige beslutade i juni att Centerpartiet nominerar ersättare i Kultur- och bildningsnämnden vid fullmäktiges sammanträde 25 september 2017.

LD17/01640

Fullmäktige beslutar

1. Thomas Foxegård (M) entledigas från sitt uppdrag som ersättare i Älvdalens utbildningscenter AB fr o m 25 september 2017.
2. x x (M) väljs som ersättare i Älvdalens utbildningscenter AB.
Mandatperioden är fr o m 25 september 2017 t o m 2018-12-31.

Thomas Foxegård (M) avsäger sig i mail 27 juni sitt uppdrag som ersättare i Älvdalens utbildningscenter AB.

LD17/02621

Fullmäktige beslutar

1. Viktor Rosenblad (S) befrias från sitt uppdrag som ersättare i landstingsfullmäktige fr o m 29 juni 2017.

Viktor Rosenblad (S) har flyttat från Dalarna. Den 29 juni 2017 begärde ordförande ny sammanräkning av Länsstyrelsen och den 29 juni utsågs Inger Persson (S) till ny ersättare.

BILAGOR

TILL

FULLMÄKTIGESAMMANTRÄDET

2017-09-25

000001

nys
moderaterna

Dalarna

Interpellation till landstingsstyrelsen ordförande

LANDSTINGET DALARNA	
INK.	2017 -04- 26
DNR.	LD17/01786
SKR.	1 KOD 08

Dalaflyget

Dalaflyget drivs av AB Dalaflyget vilket är ett samägt bolag av Landstinget Dalarna 32 %, Borlänge kommun 34 %, Falu kommun 11% och Mora kommun 23 %.

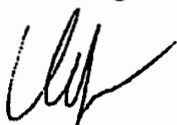
Ändamålet för bolagets verksamhet är att verka för flygets utveckling och därigenom främja den sociala och ekonomiska utvecklingen i Dalarna.

Ändamålet är också att möjliggöra allmännyttiga tjänster vid utnyttjande av flygplatserna såsom exempelvis sjuktransporter, ambulansflyg och flyg vid organdonationer, räddningsinsatser och annan samhällsberedskap för kriser och extraordinära händelser.

Dalaflyget är ett av de bolag där landstinget står som delägare.

Därför undrar jag:

när och hur rapporterar Dalaflyget om sin bolagsstyrning och vad som förväntas mellan landstinget som delägare och utförande bolag?

Ulrik Bergman

Borlänge 2017-04-10

000002

LANDSTINGET DALARNA	
INK.	2017-05-02
DNR.	LD17/02275
SKR.	1 KOD. 02

Interpellation

Landstingets engagemang i det nya badet på Lugnet i Falun

Enlig Falu kommuns kultur och fritidsförvaltning kommer nya Lugnetbadet stå klart preliminärt år 2021 om planerna håller. 13-15 miljoner kronor är den beräknade driftkostnaderna för hela badet. Den nya rehabbassängen har mycket specifika funktioner, så som 34 gradigt vatten, hög lufttemperatur och ett höj- och sänkbart golv. Vilket, enligt utredaren, kommer att vara en betydande del av driftkostnaderna. Enligt en skrivelse från Kultur och fritidsförvaltningen bör rehabbassängen i den nya simhallen, finnas till för både idrottsmän och medicinsk rehabilitering.

De patienter som idag nyttjar bland annat Neptunbadet värderar högt möjligheten att inte behöva dela omklädningsrum med andra. För dessa patienter är den en viktig del av deras integritet.

Är landstinget Dalarna medfinansiär i rehabbassängen på Lugnet?

Hur stora krav kommer landstinget Dalarna ställa på att Falu kommun att tillgodose patienters möjlighet att genomföra sin sjukgymnastik och möjligheten att byta om mer enskilt, utan att behöva känna sig uttittade?

Vad händer med Neptunbadet tills en eventuellt ny bassäng står klar?

Är det meningen att våra patienter som nyttjar rehabbassängen ska konkurrera med idrottsmän om tid och utrymme i bassängen?

Christer Carlsson (M)

2017-06-01

Interpellation till det landstingsråd det berör gällande teknisk support, LD Hjälpmedel.

Under många år har LD Hjälpmedel köpt kompetens från ett företag som skött arbetet utmärkt enligt personal som jag varit i kontakt med. Uppdraget har bland annat handlat om teknisk service av elektriska rullstolar, lyftblock till taklyftar, m.m.

Nu har tjänsten upphandlats och vid utvärderingen av de inkomna offerterna var det endast priset som gällde.

Från och med 2017-07-01 kommer det företag som vann upphandlingen med ett extraordinärt lågt timpris, ta över arbetet vad gäller teknisk support och service. Samtidigt har tre nya tjänster på Hjälpmedelscentralen inrättats för att uträtta samma tjänster som upphandlats.

Frågor

1. Anses timpriset för de tjänster som upphandlats vara seriöst med tanke på den kompetens som krävs och vad gängse timpris på liknande uppdrag brukar vara?
2. Vad föranleder att tre nya tjänster inrättats med tanke på den restriktivitet som gäller vid nya tjänster inom Landstinget Dalarna?

Britt-Inger Remning
Britt-Inger Remning,
Moderaterna

000004

Landstingsfullmäktige

Interpellation

LANDSTINGET DALARNA	
INK.	2017 -06- 15
DNR.	LD17/02429
SKR.	1 KOD. 08

Personal

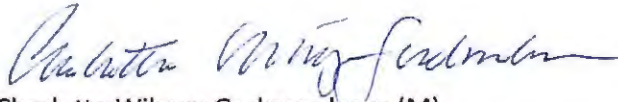
I årsredovisningen kunde vi under personal utläsa att måluppfyllelsen för "ett personalpolitiskt handlingsprogram ska utarbetas för att säkerställa god personalvård och trygga kompetensförsörjningen" Detta är markerat grönt, dvs mål uppfyllt?

Ytterligare en måluppfyllelse som redovisas är att samtliga anställda ska ha en utvecklingsplan? Vilket är markerat gult, dvs delvist uppfyllt?

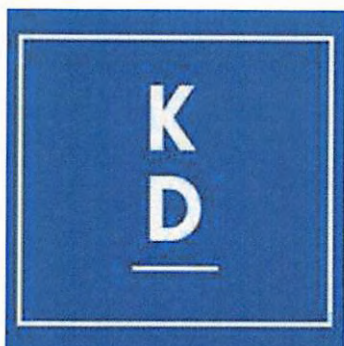
- Vad innefattar det "personalpolitiska handlingsprogrammet" samt "utvecklingsplanen" mer konkret?
- Hur ser tidsplanerna ut?
- Hur långt har man kommit i arbetet?
- Vad innebär uppfyllt samt delvist uppfyllt?

Personalenheten kommenterar heller ingenting om personalen som väljer att själva avsluta sin anställning i Landstinget Dalarna och lämna yrket?

- Varför lämnar de oss?
- Hur mår Landstinget Dalarnas personal i dag?
- Varför saknas dessa viktiga rapporteringar och uppföljningar?

Charlotte Wiberg-Gudmundsson (M)

Interpellation 17 aug 2017

VÅRDPERSONAL SKA INTE HAMNA I EN ETISKT SVÅR SITUATION

- Välja mellan att rädda livet på ett barn eller låta ett barn dö

Citatet nedan hämtat från SVT 15 aug 2017 (<https://www.svt.se/nyheter/inrikes/lakare-forsoker-radda-aborterade-foster>)

”Överläkaren Katarina Strand Brodd har vid flera tillfällen försökt att rädda livet på foster som aborterats sent.

– Ett foster som stöts ut i vecka 22 är i juridisk mening ett barn, och träffar jag ett akut sjukt barn så vill jag hjälpa det, säger hon till SVT Nyheter.

Men Svensk förening för obstetrik & gynekologi anser att hon gör helt fel.

När en abort på Mälarsjukhuset i Eskilstuna drog ut på tiden och fostret var på väg ut i graviditetsvecka 22 tyckte barnmorskan att situationen blev obehaglig. Hon kallade på överläkaren Katarina Strand Brodd som då gick in och försökte rädda livet på det aborterade fostret.

– Hen rörde sig och pep, kved litegrann och viftade med armar och ben och hjärtat slog ju också. Så jag gjorde vad jag kunde för att hjälpa barnet med andningen och det man gör med extremt tidigt födda barn, berättar hon.

”Träffar jag ett akut sjukt barn vill jag hjälpa det”

I juridisk mening räknas fostret som ett barn från vecka 22. Ett barn som har rätt till sjukvård och som enligt lag egentligen ska folkbokföras. Därför ska en abort vara avslutad när det har gått 21 graviditetsveckor och sex dagar, men så sker inte alltid när aborten drar ut på tiden.

LÄS MER: [Rättsliga rådet: Läkaren gjorde inte fel](#)

Katarina Strand Brodd är förutom överläkare även ordförande i Svenska neonatalföreningens etikgrupp. För tidigt födda barn är hennes vardag och numera överlever 40 procent av de barn som föds i vecka 22 och tas omhand på en neonatalavdelning. Det var det perspektivet Katarina Strand Brodd hade när hon agerade som hon gjorde.

– När jag träffar ett akut sjukt barn så vill jag hjälpa det. Men efter ungefär tio minuter gav vi upp.

Inga foster har överlevt

Under 2015 påbörjades 142 aborter under graviditetsvecka 21. Hur många som drog ut på tiden så att fostret stöttes ut först i vecka 22 vet ingen. Katarina Strand Brodd berättar dock att hon vid flera tillfällen försökt hjälpa sent aborterade foster som fötts levande. Hon säger även att hon har kollegor som tänker likadant. ”

Landstinget Dalarna är arbetsgivare för vårdpersonal som gör aborter och räddar barn i vecka 22 och som hamnar i detta etiska dilemma.

Socialstyrelsens rättsliga råd har möjlighet att ändra gränsen för abort med ett administrativt beslut. Idag går gränsen 21+6 men bevisligen blir det fördröjningar på aborter.

Min fråga blir därför:

1. Anser landstingets majoritet att vårdpersonal ska hamna i detta etiska dilemma att välja mellan att rädda ett barn eller låta det dö?
2. Kommer Landstingets majoritet ta initiativ till att skriva till Socialstyrelsens rättsliga råd och be dem ändra riktlinjerna, så att det finns en betryggande säkerhetsmarginal, dvs inte att aborter sker i vecka 22 – så att vårdpersonal inte behöver hamna i situationen ovan?

Birgitta Sacrédeus (KD)

LANDSTINGET DALARNA	
INK.	2017 -09- 06
DNR.	LD17103261
SKR.	1 KOD 08

000007

Centerpartiet

**Interpellation till
landstingsstyrelsens ordförande**

Beteendepåverkansåtgärder för en bättre trafiksituation

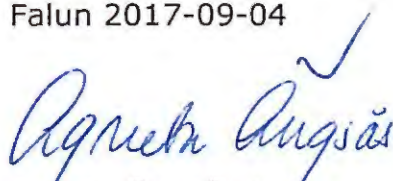
I samband med att landstinget tog fram en ny detaljplan för Falu lasarett gjordes även en trafikutredning där en strategi för att minimera parkeringsbehovet utarbetades. Där framgår att fyrstegsprincipen ska tillämpas och i första hand påverka attityder och beteenden som leder till minskat bilåkande och parkeringsbehov, därefter genomföra mindre åtgärder i befintliga anläggningar och i sista hand tillskapa nya parkeringsanläggningar.

När gamla patienthotellet Blåklockan revs anlades där en ny parkeringsanläggning.

Mot bakgrund av detta frågar jag därför:

1. Vilka åtgärder vidtogs för att påverka attityder och beteenden innan den nya parkeringsanläggningen anlades? Togs någon plan fram?
2. På vilket sätt jobbar landstinget dagligdags med beteendepåverkansåtgärder för att förbättra trafiksituation runt Falu lasarett.
3. Har landstinget något samarbete med Falu kommun vad gäller beteende påverkansåtgärder?

Falun 2017-09-04

Agneta Ängsås (C)

Interpellation 17-08-21

Gravida ska få stöd från patientföreningar

Citatet nedan är hämtat från Vårdguiden 1147

”Undersökningen KUB visar sannolikheten för att fostret har någon kromosomavvikelse, som exempelvis Downs syndrom. KUB består av ett blodprov och en ultraljudsundersökning som görs med några veckors mellanrum. Provet kan inte ge säkra svar, utan bara uppskattningar. Det kan behöva kompletteras med andra prov. KUB ökar inte risken för missfall.

Känslor efteråt

Om provet visar en ökad sannolikhet att fostret har någon avvikelse kan det kännas jobbigt. Det är vanligt att ha frågor och funderingar. Det kan vara skönt att få hjälp att reda ut sina tankar. Du kan behöva prata med en kurator, barnmorska eller läkare. Vårdpersonalen hjälper dig med dina funderingar. Det gäller inte bara för dig som är gravid utan även för dig som är blivande medförälder.

Du har rätt att få information om hur det är att leva med en funktionsnedsättning, vad samhället kan erbjuda för stöd, vilka patientföreningar som finns och hur du gör om du vill göra en [abort](#).

Med stöd och information brukar det bli lättare.”

Landstinget Dalarna har nu infört att **ALLA gravida ska erbjudas KUB-test**.

Vill därför ha svar på följande frågor:

1. Vilka ökade resurser måste till för att genomföra KUB-tester för ALLA gravida?
2. Vem har fattat beslutet? Fanns ett tryck på att KUB-testet för yngre kvinnor skulle inrättas i Dalarna?
3. Hur många kvinnor årligen berörs av beslutet?
4. Är KUB-testerna säkra?
5. Om gravida har frågor vilka patientföreningar som man kan kontakta för att få stöd – vilka rekommenderar ni?
6. Har Landstinget Dalarna varit i kontakt med dessa patientföreningar innan beslutet att införa KUB-test för ALLA gravida.

Katrin Boström

000009

LANDSTINGET DALARNA	
INK.	2017 -09- 11
DNR.	LD17103334
SKR.	1 KOD 08

INTERPELLATION

Neuropsykiatriska utredningars prioritet

Landstinget Dalarna har infört remisskrav för neuropsykiatriska utredningar inom vuxenpsykiatri och barn- och ungdomspsykiatri. Vanliga diagnoser är bland annat ADHD och högfungerande autismspektrumtillstånd, AST, som till exempel Asperbergs syndrom. Till neuropsykiatriska diagnoser hör även Tourettes syndrom, då man har svårigheter med motoriken i form av ofrivilliga rörelser, så kallade Tics. Svårigheter med att läsa och skriva, dyslexi, kan också ingå. Det är vanligt att ha en kombination av flera olika diagnoser. Det finns ofta en ärftlighet när det gäller neuropsykiatriska diagnoser.

Finns det någon tanke på att prioritera remisser på neuropsykiatriska utredningar till barn och ungdomar?

Är det lämpligt att äldre personer ska remitteras till neuropsykiatriska utredningar?

Kan det vara möjligt att genomföra neuropsykiatriska utredningar bland äldre men bara om det finns särskilda skäl?

Bo Brännström (L)

oppositionsråd

Liberalerna Dalarna

000010

LANDSTINGET DALARNA	
INK.	2017 -09- 11
DNR.	LD/7/08335
SKR.	1 KOD 08

INTERPELLATION

Nätdoktorer skapar de kostnader för vårdcentralerna?

Liberalerna anser att digitala vårdcentralen har lett till att vissa problem. Nu måste vårdcentralen också ta hand om patienter som hör av sig för att de har fått råd av sin nätläkare som de vill följa upp, eller ta prover som nätläkaren rekommenderat. Patienter som egentligen skulle i första hand skulle vänt sig till sin vårdcentral med ett personligt besök belastar nu vårdcentraler och röntgen och leder till att vårdcentralernas kostnader ökar.

Från och med den 30 januari kan du träffa Landstingets Dalarnas vårdpersonal via digital vårdcentral var du än befinner dig: hemma, på jobbet eller på semester med hjälp av mobiltelefon, surfplatta eller dator. Via appen Min vård kan patienter träffa läkare eller sjukgymnast/fysioterapeut och få medicinska konsultationer via videosamtal. Den digitala vårdcentralen är bemannad med en läkartjänst varje vardag. Det är de ordinarie distriktsläkarna som delar på uppdraget. Det innebär att ibland så kan patienten bli uppkopplad mot en läkare i t ex Mora och ibland mot en läkare i Ludvika. Piloprojektet Min vård ska följas upp kontinuerligt av Hälso och sjukvårdsnämnden.

På Landstingets hemsida beskrivs det även följande om syftet med den digitala vårdcentralen:

- Att besvär som inte kräver regelbunden kontakt med patientens ordinarie vårdcentral kan man få hjälp med. Till exempel allergi, förkylning, hosta, hudbesvär, preventivmedel, magbesvär, migrän och ögoninflammation.
- Enklare sjukintyg kan utfärdas.
- Du som förälder kan söka vård för sjukt barn samt intyg för vård av barn.

Har vårdcentralernas kostnader ökat för röntgen och provtagning i samband med den digitala vårdcentralens införande?

Bo Brännström (L)

Oppositionsråd

Liberalerna Dalarna

000011

LANDSTINGET DALARNA	
INK.	2017 -09- 11
DNR.	LD17/03342
SKR.	1 KOD. 08

**Interpellation till
landstingsstyrelsens ordförande**

Minskat lustgasspill gav motsatt effekt

Landstinget Dalarna beviljades i april 2017 knappt 1,3 miljoner kronor från Naturvårdsverket, Klimatklivet, för att installera en lustgasdestruktionsanläggning på förlossningen vid Falu lasarett. Klimatklivet ger investeringsstöd till klimatsmarta åtgärder som minskar utsläppen av koldioxid.

Förutom att lustgasen har en negativ påverkan på miljön så misstänks långvarig exponering för lustgas leda till känselbortfall, balanssvårigheter, domningar, minskad fertilitet och ökad risk för missfall.

Flera andra landsting/regioner har också beviljats stöd för att minska lustgasutsläppen. Region Halland har fått bidrag för installation av lustgasdestruktionsanläggningar på sjukhusen i Halmstad och Varberg. När installationen gjordes på Halmstad sjukhus blev resultatet det motsatta och mätningar visar att personalen nu utsätts för högre halter av lustgas än vad gränsvärdena tillåter.

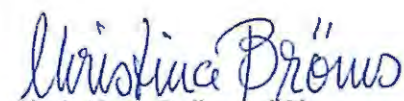
Regionen ha nu anmält tillverkaren av anläggningen till Läkemedelsverket, Arbetsmiljöverket och Inspektionen för vård och omsorg. De avvaktar nu med att installera tekniken i sjukhuset i Varberg.

Centerpartiet anser att det är viktigt att minska utsläppen av lustgas men det får inte gå ut över personalen.

Mot bakgrund av detta frågar jag därför:

1. Hur går det med installationen på Falu lasarett?
2. Vad gör ansvarig förvaltning för att samma problem inte ska uppstå på förlossningen på Falu lasarett?

Falun 2017-09-11

Christina Bröms (C)

000012

LANDSTINGET DALARNA	
INK.	2017 -09- 01
DNR.	LD17/03205
SKR.	1 KOD. 08

Inför "peer-supporters" inom psykiatri

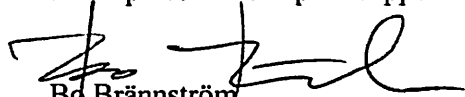
Psykisk ohälsa anses ofta skamligt. Många personer som har en bipolär sjukdom gömmer sig med sina problem i sin ensamhet. Bipolär sjukdom kallas även för manodepression och innebär att man i perioder är antingen manisk eller deprimerad. Fem procent av befolkningen har anlag för att utveckla bipolär sjukdom. Sjukdomen kännetecknas av stora svängningar mellan depressioner och upprymdhet, att inse att man inte är ensam är viktigt. Ofta sätts diagnosen utifrån godtycklighet utan adekvat behandlingsstrategi och uppföljning. Detta leder ofta till onödigt lidande för patienten med långa sjukskrivningsperioder med höga kostnader för samhället.

En modell som prövats och lett till stora framgångar för patienterna är möten där andra med egen personlig erfarenhet av att vara bipolär även deltar. Anhöriga och vårdpersonal finns också med i sammanhanget. För bipolär-patienter har det varit en stor framgång att möta vårdpersonal, patienter och anhöriga på jämställd nivå i Arvika. Det som är unikt är att det finns deltagare med egen tidigare erfarenhet vars roll är att vara stödpersoner, sk "peer-supporter".

Tillgång till "peer-supporters" har lett till positiva resultat. Bl. a har det lett till hopp om förbättring, minskad social isolering, mindre skam och minskat självförakt. Men framförallt till färre inläggningar och kortare vårdtider. Även lidandet för individerna med bipolär sjukdom har minskat och det finns samhällsekonomiska vinster.

Liberalerna i Dalarna yrkar att

Den psykiatriska vården bör verka för att patienter med psykisk ohälsa får regelbundet träffa andra personer sk "peer.supporters" med egen erfarenhet från psykisk ohälsa

Bo Brännström
Oppositionsråd, Liberalerna

000013

LANDSTINGET DALARNA	
INK.	2017 -09- 06
DNR.	LP17/03260
SKR.	1 KOD. 08

Motion till landstingsfullmäktige Dalarna

Inför förmånscykel för landstingsanställda

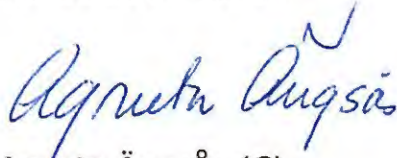
Flera landsting/regioner och kommuner runt om i Sverige ger sina anställda möjlighet till förmånscykel. Genom bruttolöneavdrag betalas cykeln av. Bland annat finns förmånen i Region Halland och Region Jönköping. Även landstinget i Kalmar län utreder ett införande. Flera kommuner har också infört förmånen bland annat, Linköpings, Örebro, Tomelilla, Säfte, Nacka, Jönköpings och Hammarö kommuner. Intresset har varit stort bland de anställda. Erbjudandet omfattar olika typer av cyklar och som är kostnadsneutralt för arbetsgivaren. Dessutom sköter det företag som vunnit upphandlingen all administration vilket ger minimalt med merarbete för arbetsgivaren.

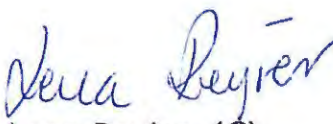
Centerpartiet menar att nyttan med förslaget är stor, då det gynnar folkhälsan och ligger i linje med landstingets inriktning på aktivt miljöarbete och minskat beroende av fossila bränslen. Dessutom har landstinget, i samband med antagandet av detaljplan för Falu lasarett, åtagit sig att jobba med åtgärder som påverkar attityder och beteende som leder till minskat bilåkande och parkeringsbehov. Förmånscykel är dessutom en förmån som skulle öka attraktiviteten för Landstinget Dalarna som arbetsgivare.

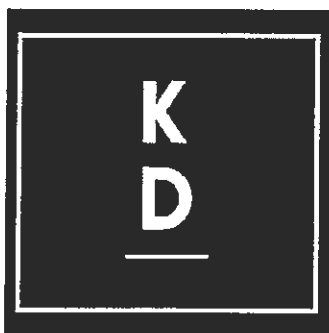
Centerpartiet föreslår därför landstingsfullmäktige besluta:

Landstinget Dalarna inför möjligheten till förmånscykel för sina anställda.

Murbo 2017-09-04

Agneta Ängsäs (C)

Lena Reyier (C)

LANDSTINGET DALARNA	
INK.	2017 -09- 08
DNR.	LD17/03322
SKR.	1 KOD. 08

INFÖR En-till-en-vård (ONE to ONE-systemet)

inom förlossningsvården

Det finns forskning som visar mycket positiva utfall för kvinnor och familjer som erbjuds One-to-one care (En-till-en-vård) det vill säga en närvarande barnmorska per födande kvinna i aktiv fas under förlossningen.

Barnmorskor får oftast ansvara för flera födande på en förlossningsavdelning. Man arbetar alltså inte evidensbaserat, vilket annars skall vara grunden för svensk vård.

Tillräckligt hög personaltäthet som möjliggör En-till-en-vård/One-to-one care leder i sin tur till att barnmorskor hinner göra självklarheter för alla yrkesverksamma som att kunna gå på toaletten, äta sin lunch och ha en dräglig arbetstillvaro. Annars leder det ofta till att barnmorskorna, av förklarliga skäl, inte orkar arbeta heltid och eller stanna kvar på arbetsplatsen.

Kompetenstappet inom dagens förlossningsvård är mycket allvarligt. I dagsläget finns det dessutom ingen möjlighet att utbilda så många barnmorskor som kommer behövas – då det saknas tillräckligt med handledare och vårdplatser.

Ett införande av En-till-en-vård/One-to-one-care skulle troligtvis minska önskan från de blivande mödrarna att vilja ha planerade kejsarsnitt. Idag beror nämligen önskan av att få kejsarsnitt utförd ofta på rädsla för att inte ha en närvarande barnmorska under förlossningen och att få onödiga förlossningsskador på grund av en forcering av födandeprocessen.

Med rätt bemanning kommer de födande kvinnorna att få minskade komplikationer då forskningen visar att kontinuerligt stöd av en barnmorska minskar behovet av medicinsk smärtlindring, minskar komplikationer för mor och barn, minskar sekundär förlossningsrädsla och inte minst ökar den positiva upplevelse som födandet kan innebära. Dessutom främjar det amningen - och föräldrar får den start de förtjänar.

För Kristdemokraterna Dalarna, Falun 2017-09-04

Birgitta Sacrédeus

Katarina Gustavsson

Torsten Larsson

14b

LANDSTINGET DALARNA	
INK.	2017 -09- 12
DNR	LD17/03352
SKR.	1 KOD 08

Motion till landstingsfullmäktige Dalarna

Stoppa inköp av artiklar som innehåller mikroplaster

Den ohejdade spridningen av mikroplaster är ett stort hot mot i första hand de marina ekosystemen. Problemet uppmärksammas alltmer i media och samhällsdebatten.

Forskarna Oona Lönnstedt och Peter Eklöv vid Uppsala universitet har presenterat en studie som visar hur abborryngel hellre väljer mikroplaster än naturliga plankton. Det leder till döden, antingen direkt genom att det stoppar matsmältningen eller genom att plasten förändrar beteendet så att ynglet lättare blir ett byte. Fler studier av andra forskare visar på samma negativa resultat.

Mikroplaster är mycket små plastrester som till slut hamnar i havet och i de djur som lever där. Mikroplaster kommer från många olika källor som t ex slitage av bildäck, plastfärg, plastproduktion, tvätt av textilier som innehåller syntetfiber och skräp. Men de finns också i många kosmetiska produkter, hygien- och hushållsprodukter där de tillsätts för att ge en skrubbande effekt. Exempel på produkter är duschgelé, peelingkrämer, tandkräm, raklödder, deodoranter och olika rengöringsmedel.

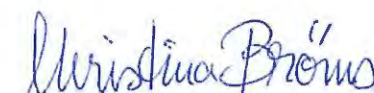
I avvaktan på fler utredningar och ny lagstiftning finns det åtgärder som Landstinget Dalarna själv snabbt kan vidta. Ett enkelt och effektivt sätt att minska spridningen av mikroplaster är att stoppa användningen av denna typ av produkter i landstingets egna verksamheter.

Centerpartiet föreslår landstingsfullmäktige besluta:

Landstinget Dalarna inför ett inköpsförbud av hygien- och rengöringsartiklar och textilier som innehåller mikroplaster samt alla andra produkter som bidrar till spridningen av mikroplaster.

Falun 2017-09-11

Gunilla Berglund (C)

Christina Bröms (C)

FÖRTECKNING ÖVER INKOMNA EJ BEHANDLADE MOTIONER

Inkom den	Dnr, motion från	Handläggare
2015-07-03	LD15/02564 Gunilla Berglund (C): Gör Horndal till pilotprojekt för landsbygdsmedicin!	Ulf Börjesson
2016-04-26	LD16/01689 Svante Parsjö Tegnér (L) angående medborgarförslag om diabetesvård	Tomas Riman
2016-10-24	LD16/03590 Ulf Berg (M) med flera (Sjukvårdsalliansen): Inför visselblåsarsystem i Landstinget Dalarna	Kerstin Cederberg
2016-11-08	LD16/03826 Lena Reyier (C): Hälsoundersökningar räddar liv	Ulf Börjesson
2017-02-06	LD17/00538 Mikael Rosén (M) och Kjell Gustafsson (M): Angående parkeringsfrågan vid Falu lasarett	Kristina Appelberg
2017-02-06	LD17/00539 Ulf Berg (M) och Christer Carlsson (M): S-Ledningen borde inte vara rädd för lite vatten	Ulf Börjesson
2017-02-06	LD17/00540 Ulf Berg (M) och Christer Carlsson (M): Rutiner mellan Landstinget och Svenska kyrkan samt övriga religiösa samfund så att alla anhöriga och berörd personal kan erbjudas ett gott stöd vid dödsfall inom eller utanför sjukhuset	Per Söderberg

Forts.

Inkom den	Dnr, motion från	Handläggare
2017-04-18	LD17/01627 Bo Brännström (L): Tillit och frirum för våra anställda inom Landstinget Dalarna	Anna Cederlöf
2017-04-12	LD17/01604 Birgitta Sacredeus (KD): Hyrläkare inget hållbart system- Varken för patient eller ekonomi	Anna Cederlöf
2017-04-25	LD17/01717 Katarina Gustavsson (KD): Utöka antalet platser på BB, öppna tredje planet på patienthotellet	Tomas Riman
2017-05-22	LD17/02158 Katarina Gustavsson (KD) med flera: Sjuksköterskebrist i Dalarna kan lösas!	Anna Cederlöf
2017-05-31	LD17/02155 LD17/02152 Katarina Gustavsson (KD): Fokus på digitalisering och prioritering!	Jens Bergquist
2017-05-23	LD17/02155 Katarina Gustavsson (KD): Vaccinera barn mot mässling tidigare än idag	Bengt Malmqvist

000017

2017-08-28 Landstingsstyrelsens arbetsutskott
2017-09-11 Landstingsstyrelsen
2017-09-25 Landstingsfullmäktige

Ansökan om regionbildning

Ordförandens förslag

1. Landstinget ansöker hos regeringen om att den 1 januari 2019 få överta det regionala utvecklingsansvaret enligt Lag om regionalt utvecklingssvar i vissa län (SFS 2010:630) och att det därmed i Dalarna bildas en region med ett direktvalt fullmäktige.
2. Beslutet i landstingsfullmäktige om ansökan förklaras omedelbart justerad

Sammanfattning

Enligt beslut 2015 av landstinget och Region Dalarna har ett förberedande arbete bedrivits för en regionbildning 2019. Inledningsvis koncentrerat på en s.k. storregion med Dalarna i Region Svealand men sedan slutet av 2016 som en egen region för Dalarna. För närvarande sker arbetet i en politisk process som avrundas med beslut kring en ansökan till regeringen om att i Dalarna få bilda en region med regionalt utvecklingsansvar och ett direktvalt fullmäktige. En ansökan som då kan göras enbart av landstingsfullmäktige.

I ärendet redovisas följande dokument:

- a) Beslutsunderlag
- b) Remiss till kommunerna och Region Dalarna samt sammanställning av svaren

Beskrivning av ärendet och skälen för förslaget

I december 2015 beslutade landstinget och Region Dalarna att inleda ett gemensamt arbete i syfte att Dalarna ska ha en region 2019, då antingen som en del av en s.k. storregion eller som en egen region för Dalarna (en länsregion). Därmed etablerades styr- och referensgrupper, tjänstemannaledningsgrupp och en gemensam MBA-grupp samt anställdes en projektledare och arbetet inleddes.

Med underlag och förslag från den statliga Indelningskommittén kom arbetet inledningsvis att koncentreras på bildande av en storregion där Dalarna enligt förslag skulle bli en del av en Region Svealand. Ett omfattande förberedande arbete bedrevs mellan de sex berörda landstingen/länen vilket ledde till att projektplan, underlag och politiska diskussioner i november nått fram till att beslut skulle kunna tas regionalt om och när regeringen tagit ställning till en kommande proposition i frågan. Dock blev regeringens

besked att man inte avsåg att gå fram med en sådan och med det föll frågan om nya storregioner 2019. I enlighet med beslutet i december 2015 ändrades arbetet i Dalarna till att bli inriktat på bildandet av en egen region.

I politisk enighet fortsatte arbetet i en politisk process med att ta fram förslag till en kommande politisk organisation, kommunernas delaktighet och inflytande och bildandet av ett eventuellt kommunförbund. Den nya regionens kommande arbete med regional utveckling och med välfärdsområdet 2019 och framåt förbereds också. Det för att ha förslag att under 2018 lämna över till arbetet med verksamhetsplan och budget för regionens första verksamhetsår 2019. En del andra förberedande arbeten pågår också men exempelvis det med organisatorisk sammanslagning av landstinget och Region Dalarna, ny tjänsteorganisation, överföring av ansvar och resurser från länsstyrelsen m.m. avvaktar behörigt beslut om en ansökan till regeringen för en regionbildning i Dalarna.

I en ny region kommer en verksamhetsöverföring, och därmed övergång av anställningar, äga rum från Region Dalarna och Länsstyrelsen i Dalarna. I det kommer Lag om anställningsskydd (LAS § 6B) att vara tillämplig för berörd personal. I utgångsläget skulle samtlig verksamhet inom Region Dalarna föras över till den nya regionen men undantag från det kommer troligen att uppstå om Dalarnas kommuner beslutar sig för att etablera ett kommunförbund där delar av verksamheten inom Region Dalarna enligt pågående förberedelsearbete snarare hör hemma där. För överföring från länsstyrelsen av ansvar, personal och ekonomiska resurser har ett förberedande och gemensamt arbete inletts i en arbetsgrupp.

Under våren har landstingsstyrelsen skickat en remiss i regionfrågan till länets kommuner och Region Dalarna. I den ställdes frågan om de tillstyrker att landstinget ansöker hos regeringen om att den 1 januari 2019 få överta det regionala utvecklingsansvaret enligt Lag om regionalt utvecklingsansvar i vissa län (SFS 2010:630), och att det därmed i Dalarna bildas en region med ett direktvalt fullmäktige. Alla har besvarat remissen och samtliga tillstyrker att landstinget gör en sådan ansökan. Därutöver gavs möjlighet att lämna synpunkter på och till pågående arbete med politisk organisation samt kommunal samverkan och inflytande m.m. vilka då överlämnas till de politiska arbetsgrupperna som har uppdraget att lämna förslag i de delarna för kommande överenskommelser och beslut i Dalarna.

I regionbildningens styr- och referensgrupp, med företrädare för samtliga partier i landstingsfullmäktige, har uttryckts en gemensam uppfattning att Dalarna ska ansöka om en egen regionbildning 2019. Ett ändrat regionalt utvecklingsansvar och ett sammanförande av ansvar och resurser anses då vara till fördel för Dalarna och länets fortsatta utveckling. Med en region och

ett direktvalt fullmäktige uppnås ett starkare demokratiskt inflytande över utvecklingsfrågor. Man uppnår även en bättre samordning och större kraft på området liksom en ökad effektivitet och tydlighet i ansvarsfördelningen inom det regionala utvecklingsarbetet. Förväntningar och förutsättningar för regionens folkvalda att med det utöva ett regionalt ledarskap sammanfaller till gagn för Dalarna. Detta grundat bland annat på erfarenheter från de 14 län som redan bildat region. De sju län som ännu inte gjort så arbetar nu samtliga med att bilda regioner 2019.

En fråga som kommer upp både regionalt som nationellt är beteckning på den regionala nivån och dess beslutande organ i form av styrelse och fullmäktige. I nuläget är det formellt så att valet 2018 kommer att vara val till landstingsfullmäktige men lagstiftningen ger sedan rätten att använda region som beteckning och därmed benämna det regionfullmäktige. Frågan ligger i direktiven för Indelningskommitténs fortsatta arbete som ska lägga sina förslag senast i februari 2018. Samtliga som bildat "region" har gått över till beteckningen region förutom Västernorrland som dock avser att göra det under 2018 enligt uppgift. I diskussionen om regionbildning i Dalarna har uppfattningen att Dalarna också ska anamma beteckningen region varit en klart dominerande. I avvaktan på ett betänkande nationellt och eventuell lagändring kan en viljeinriktning i frågan tjäna som ledstjärna för det fortsatta arbetet med regionbildning i Dalarna tills dess det är dags att besluta i frågan.

För att kunna etablera en region till 2019, och för att det allmänna valet i september 2018 med det ska avse val till dess fullmäktige, ska regeringen ha fått in sådana ansökningar om regionbildning senast 30 september 2017.

Patientperspektiv

En utgångspunkt för landstinget i arbetet med bildande av en region är att den också ska leda till ett ännu mer fördjupat samarbete mellan region och kommunerna också inom välfärdsområdet. En politisk arbetsgrupp i form av Rådet för välfärdsutveckling med företrädare för landsting och kommuner har i uppdrag att ta fram förslag till arbete inom välfärdsområdet 2019 och framåt att lämnas över till framttagandet av verksamhetsplan och budget för en ny region. Detta arbete bedrivs bland annat utifrån ett patientperspektiv.

Finansiering och ekonomiska konsekvenser

Landstinget har i 2017 års budget avsatt särskilda medel för arbetet med regionbildning och sådana finns också föreslagna för 2018. Därtill kommer landstinget att ansöka om ett projektbidrag ur de regionala tillväxtmedel som avsatts av regeringen för Dalarna vilka då behöver medfinansieras.

000020

Juridik

Ett antal frågor inom den juridiska sfären ingår i regionbildningsarbetet. Arbetsrätt vid verksamhetsövergångar, andra sådana vid ändrat bolagsägarande, hantering av ingångna avtal för exempelvis IT-system, etablerande av nya politiska nämnder. Övertagande av ärenden och beslut m.m. Juridiskt stöd hämtas regelmässigt inom landstinget, Region Dalarna och länsstyrelsen.

Arbetsmiljö och medarbetare

Anställda på Region Dalarna och Länsstyrelsen i Dalarna kommer att byta arbetsgivare vars förutsättningar finns i Lagen om anställningsskydd (LAS).

Samverkan med fackliga organisationer

För information och kommande förhandlingar har under 2016 etablerats en särskild och gemensam MBA-grupp med fackliga företrädare från såväl landstinget som Region Dalarna. Regelbundna möten med gruppen har genomförts med landstingsdirektören som ordförande. En motsvarande grupp kommer att bildas med länsstyrelsen för överföringar därifrån.

Uppföljning

Arbetet följs upp löpande och närmare former för hur det ska göras i arbetets fas 2 kommer att framgå av den mer detaljerade projektplanen som prövas vid ett gemensamt möte med arbetets styr- och referensgrupper den 4 oktober. En gemensam avstämning och uppföljning av arbetet sker också i den nationella grupp som bildats mellan de sju landsting som avser att bilda region 2019 samt företrädare för SKL och regeringskansliet.

Remissammanställning regionbildning 2019

Ärendet om regionbildning 2019 har t o m 30 juni 2017 varit på remiss till länets kommuner och Region Dalarna. Samtliga har nu inkommit till landstinget med sina svar.

I remissen ställdes frågan "Tillstyrker kommunerna och Region Dalarna att Landstinget Dalarna ansöker om att den 1 januari 2019 få överta det regionala utvecklingsansvaret enligt Lag om regionalt utvecklingsansvar i vissa län (SFS 2010:630) och därmed att det i Dalarna bildas en region med ett direktvalt fullmäktige?"

Samtidigt gavs möjligheter för remissinstanserna att lämna synpunkter på diskussionerna i pågående arbete i de politiska arbetsgrupperna om till exempel den politiska organisationen och det kommunala inflytandet i kommande region som det redovisades i ett till remissen bifogat kunskapsunderlag om regionbildning i Dalarna. De synpunkterna lämnas nu vidare till de politiska arbetsgrupperna samt till regionbildningens styr- och referensgrupper m fl.

Nedan lämnas en redovisning av svar på själva remissfrågan om man tillstyrker att landstinget ansöker och för lämnade synpunkter kring det pågående arbetet i arbetsgrupperna m.m.

Avesta kommun

Kommunen tillstyrker

Inga lämnade synpunkter

Borlänge kommun

Kommunen tillstyrker

Borlänge kommun anser att det finns behov av ett särskilt forum för direktdialog mellan regionens och kommunernas högsta politiska ledningar i principiella och övergripande frågor. Ett forum som kopplas till den nya regionstyrelsen för ett direkt samråd som en del av beredningsprocessen inför att styrelsen bland annat behandlar dessa frågor samt lägger beslutsförslag för dem till fullmäktige. Här skulle bland annat tas upp den regionala utvecklingsstrategin (Dalastrategin), Länstransportplanen för infrastruktur, Trafikförsörjningsprogrammet men också sådant som nuvarande Landstingsplan (verksamhetsplan) och budget etc. På samma sätt skulle frågor kunna tas upp här när kommunerna begär överläggningar kring något område och/eller kring ett annat beslutsförslag. Forumet kan också av reglementen ges rollen som ett remissorgan för nämnder m.fl.

Falu kommun

Kommunen ställer sig positiv till att landstinget ansöker

Inga lämnade synpunkter

Gagnefs kommun

Kommunen tillstyrker

Kommunen vill särskilt understryka vikten av ett fortsatt starkt kommunalt inflytande kring länets regionala utvecklingsarbete och en fördjupad samverkan mellan kommunerna och den kommande regionen på bland annat välfärdsområdet.

Hedemora kommun

Kommunen tillstyrker

Inga lämnade synpunkter

Leksands kommun

Kommunen tillstyrker

Inga lämnade synpunkter

Ludvika kommun

Kommunen tillstyrker

Kommunen vill framhålla att det är synnerligen viktigt att kommunerna och Landstinget Dalarna finner former för inflytande och samverkan för att kunna arbeta med regional tillväxt och utveckling

Malung-Sälens kommun

Kommunen tillstyrker

Kommunen påtalar vikten av geografisk spridning vad gäller representation och verksamhet, att det säkras att de regionalpolitiska frågorna får tillräckligt utrymme vid sidan av de traditionella landstingsfrågorna samt att även de primärkommunala frågorna ska få tillräckligt med utrymme i en eventuell blivande regionkommun

Mora kommun

Kommunen tillstyrker

Kommunen understryker vikten av att det vid en regionbildning finns tillgång till en säker och jämlik vård i hela regionen samt vikten av att kommunerna ges ett reellt inflytande genom delaktighet och inflytande i det regionala utvecklingsarbetet. Delaktighet och inflytande ska då även ses omfatta frågor som berör kollektivtrafiken eftersom det vid en regionbildning är ett ansvar som lyfts över till den nybildade regionen.

Orsa kommun

Kommunen tillstyrker

Kommunen understryker att det är helt avgörande att säkra kommunernas delaktighet och inflytande i det regionala utvecklingsarbetet. Samspelet mellan regionen och länets kommuner kräver arbetsformer och en organisering som säkrar inflytande. Likaså måste de skilda förutsättningarna i de olika delarna av länet beaktas. Alla kommuner måste få ett reellt inflytande vid ett eventuellt bildande av en direktvald region.

Goda kommunikationer på både väg och järnväg är helt nödvändiga för utveckling. Att den tilltänkta regionen får verktyg att jobba med dessa frågor genom ökat självbestämmande är en viktig del av regionbildningen.

Kollektivtrafiken i länet styrs idag via nuvarande Region Dalarna, där alla kommuner har inflytande. Vid en regionbildning lyfts ansvaret över till den nybildade regionen och därmed riskerar kommunernas inflytande att minska. Orsa kommun understryker vikten av att kommunerna garanteras delaktighet i framtiden när det gäller dessa frågor.

Rättviks kommun

Kommunen tillstyrker

Kommunen framför att det är viktigt att regionen har ett nära samarbete med bland annat länets kommuner.

Regionen behöver gå hand i hand med kommunerna för att svara upp emot det behov som finns av en utbildad arbetskraft och attraktiva boendemiljöer.

Det är viktigt att det arbete som byggts upp inom Region Dalarna mellan länets kommuner och landstinget inte slås sönder eller försvinner. Därför behöver den nya länsregionen ha ett organ som i stort ser ut som nuvarande direktionen inom Region Dalarna. Där finns alla 15 kommuner representerade med sina respektive kommunstyrelseordföranden och 10 ledamöter från landstingsstyrelsen. Till detta finns ersättare samt även en heltidsarvoderad ordförande och en deltidarvoderad vice ordförande. Därtill är ersättarna oppositionsföreträdarna från respektive kommun samt 10 ersättare från landstinget.

Då säkerställs att det hålls en strategisk höjd som krävs för att kunna ha mandat att driva utvecklingsfrågor som är gemensamma för kommunerna och regionen.

Det är viktigt att detta organ får ett formellt inflytande och därför kan det vara lämpligt att använda en gemensam nämnd som juridisk form, men detta behöver utredas ytterligare.

- Behåll formatet som direktionen har idag och placeras centralt i länsregionen (27 ledamöter+27 ersättare)
- Utforma och beskriv uppdraget som delegeras från regionfullmäktige i ett reglemente

Den nya regionens organisation måste stimulera ökat samarbete kring särskilda frågor som omfattar hela länet t ex utbildningsfrågor, fysisk planering, infrastruktur etc. Utan en tydlig vilja att underlätta samarbetet mellan och med kommunerna kommer den nya regionen att hämma möjligheterna för Dalarnas utveckling. Därför bör utgångspunkten vara att de frågor som idag avhandlas i Region Dalarnas direktion behålls i det forum som bildas enligt ovan.

Hälso- och sjukvård är liksom andra välfärdsfrågor även viktiga utvecklingsfrågor och bör därför finnas i detta forum där både landsting/region och kommunerna är berörda.

Konkret kan bland annat pekas på resurser inom kollektivtrafik och infrastruktur som idag finns spridda på flera organisationer. Dessa bör samlas i den nya regionen och i t ex Dalatrafik för att Dalarna ska stå starkare och tala med gemensam röst, framför allt i nationella sammanhang. Effektiviseringspotential finns så klart i att stödfunktioner samlas i samma organisation.

Smedjebackens kommun

Kommunen tillstyrker

Inga lämnade synpunkter

Säters kommun

Kommunen tillstyrker

Kommunen förutsätter att den bereds möjlighet att ta del av all relevant information, får möjlighet att fortsatt yttra sig i frågor som berör kommunen och att förslagen på organisation och verksamhetsplan säkerställer regionens framtids- och utvecklingsfrågor.

Vansbro kommun

000024

Kommunen tillstyrker

Kommunen framhåller att det vid ett bildande av en länsregion är av högsta vikt att det skapas en tydlig struktur för samverkan på såväl politisk- som tjänstemannanivå. Det är avgörande att kommunerna redan på ett tidigt stadium blir delaktiga i beredningen av ärenden och att frågor förankras med sakkunniga i respektive kommun i början av beredningsprocessen. Ambitionen att föra en nära dialog med kommunernas ledande politiker och tjänstemän är givetvis en bärande del av ett fungerande arbete men kan inte ersätta behovet av tidig kontakt med kommunernas sakkunniga.

Älvdalens kommun

Kommunen tillstyrker

Det kommunala politiska inflytandet innehåller i remissen många frågor men fullständig avsaknad av svar. Olyckligt att detta kommer att utvecklas efter det att kommunerna avkrävs ett remissvar. Det är av yttersta vikt att detta klarläggs under augusti månad som utlovats i remissen. Älvdalens kommun förutsätter att slutligt svar från kommunerna avges efter att dessa viktiga frågor har beskrivits.

Region Dalarna

Region Dalarna tillstyrker

Inga lämnade synpunkter

000025

OBS! Protokollet ännu inte justerat

Landstingsfullmäktiges Beslutsärenden**§ 71 Ansökan om regionbildning**

Diarienummer LD17/02850

Landstingsstyrelsens beslut

Landstingsstyrelsen föreslår fullmäktige:

1. Landstinget ansöker hos regeringen om att den 1 januari 2019 få överta det regionala utvecklingsansvaret enligt Lag om regionalt utvecklingsansvar i vissa län (SFS 2010:630) och att det därmed i Dalarna bildas en region med ett direktvalt fullmäktige.
2. Beslutet i landstingsfullmäktige om ansökan förklaras omedelbart justerad

Landstingsstyrelsen beslutar för egen del:

3. Punkt 3 – Landstingsfullmäktige uttalar som en viljeinriktning att Dalarna liksom andra då ska använda sig av beteckningen region – lyfts ur och behandlas som ett separat ärende.

Sammanfattning av ärendet

Enligt beslut 2015 av landstinget och Region Dalarna har ett förberedande arbete bedrivits för en regionbildning 2019. Inledningsvis koncentrerat på en s.k. storregion med Dalarna i Region Svealand men sedan slutet av 2016 som en egen region för Dalarna. För närvarande sker arbetet i en politisk process som avrundas med beslut kring en ansökan till regeringen om att i Dalarna få bilda en region med regionalt utvecklingsansvar och ett direktvalt fullmäktige. En ansökan som då kan göras enbart av landstingsfullmäktige.

Utdrag exp 2017-09-11 till 1. LF
2.
3.

Vid protokollet:

Eva Bergfeldt

Bestyrkes i tjänsten

Eva Bergfeldt

I ärendet redovisas följande dokument:

- a) Beslutsunderlag. **Bilaga § 71 A**
- b) Remiss till kommunerna och Region Dalarna samt sammanställning av svaren. **Bilaga § 71 B**

Yrkanden och proposition

Ordförande Gunnar Barke (S) yrkar att 3:e beslutspunkten lyfts ur och behandlas som ett separat ärende vid dagens sammanträde:
3. Landstingsfullmäktige uttalar som en viljeinriktning att Dalarna liksom andra då ska använda sig av beteckningen region.

Ulf Berg (M) yrkar bifall till yrkandet.

Ordförande ställer proposition på sitt eget yrkande och finner att landstingsstyrelsen bifaller yrkandet.

000027

2017-09-11 Landstingsstyrelsen
2017-09-25 Landstingsfullmäktige

Viljeinriktning att Dalarna ska använda sig av beteckningen region

Ordförandens förslag

1. Landstingsfullmäktige uttalar som en viljeinriktning att Dalarna liksom andra då ska använda sig av beteckningen region.

Sammanfattning

Landstingsfullmäktige behandlar 2017-09-25 ansökan till regeringen att bilda en region i Dalarna 2019. Om ett sådan beslut tas kommer arbetet med regionbildningen att starta omedelbart med en fas 2 efter den första politiska fasen vilken har sin avstämning i beslutet om ansökan. Enligt lag kommer det allmänna valet 2018 att vara ett val till landstingsfullmäktige men i lag återfinns också en rättighet för landsting som övertar det regionala utvecklingsansvaret att i stället beteckna det regionfullmäktige och motsvarande för en regionstyrelse. Den statliga Indelningskommittén har i uppdrag att utreda framtida benämning på den regionala politiska nivån och en enkät från dem ska besvaras av landstinget under oktober månad. En viljeinriktning av landstingsfullmäktige blir då en signal hur man ser på ett kommande enkätsvar men också en signal inför det kommande arbetet med regionbildning där beteckningen kommer in.

I ärendet redovisas följande dokument:

- a) Beslutsunderlag
- b) PM 2017-07-21 Beteckning för kommuner på regional nivå

Beskrivning av ärendet och skälen för förslaget

En fråga som kommer upp både regionalt och nationellt är beteckning på den regionala nivån och dess beslutande organ i form av styrelse och fullmäktige. I nuläget är det enligt lag så att valet 2018 kommer att vara val till landstingsfullmäktige.

Frågan om benämning på den regionala nivån ligger i utredningsdirektiven för den statliga Indelningskommitténs fortsatta arbete vilka ska lägga sina förslag senast februari 2018. De har nu alldeles nyligen kommit ut med en enkät till bland annat Region Dalarna och landstinget som också omfattar benämningen. Kommitténs tidsplan och eventuell riksdagsbehandling med lagändringar kan svårigen klara ut frågan under 2018. Det innebär att när

en eventuell region startar i Dalarna så kvarstår troligen nuvarande regel som innebär att landsting fortsatt är den officiella benämningen på valet 2018. Nuvarande lagreglering anger dock också att ett landsting som övertar det regionala utvecklingsansvaret "får besluta att landstingsfullmäktige och landstingsstyrelsen i stället ska betecknas regionfullmäktige och regionstyrelsen" (§ 4 i Lag om regionalt utvecklingsansvar i vissa län) vilket då skulle gälla också för Dalarna. Det blir också med det en regional fråga om Dalarna ska beteckna det nya i sin helhet som en region i kommande egennamn.

Samtliga som redan bildat "region" har gått över till beteckningen region förutom Västernorrland som avser att göra det under 2018 enligt uppgift. I pågående arbete med regionbildning har uppfattningen att Dalarna också ska anamma beteckningen region varit klart dominerande. I avvaktan på ett betänkande nationellt och eventuell lagändring kan en viljeinriktning i frågan i någon riktning tjäna som ledstjärna för det fortsatta arbetet med regionbildning i Dalarna tills dess det är dags att besluta i frågan. Det blir också vid ett sådant beslut en signal från landstingsfullmäktige hur man ser på frågan som ställs i Indelningskommitténs enkät vilken ska besvaras av landstinget under oktober månad.

Samverkan med fackliga organisationer

Detta ärende är inte föremål för facklig samverkan.

Uppföljning

Detta beslut behöver inte följas upp.

Indelningskommittén
Fi 2015:09

Beteckning för kommuner på regional nivå

Indelningskommittén har fått i uppdrag att analysera om det är lämpligt att ändra beteckningen landsting till en annan gemensam beteckning för kommuner på regional nivå samt att utifrån den gemensamma beteckningen föreslå hur namnen på dessa ska utformas.

Kommittén ska inhämta synpunkter från och föra en dialog med de som berörs av uppdraget. Denna promemoria är ett underlag för genomförandet av en sådan dialog och inhämtande av synpunkter inför det fortsatta utredningsarbetet.

Situationen idag

I kommunallagen, vallagen och annan lagstiftning används beteckningen landsting för kommuner på regional nivå. I Skåne och Västra Götalands län har man dock i snart 20 år istället använt sig av beteckningen region. I takt med att fler landsting har tagit över det regionala utvecklingsansvaret är det allt fler som har börjat använda sig av beteckningen region istället för landsting. 13 av de 20 landstingen får idag besluta att landstingsfullmäktige och landstingsstyrelsen i stället ska betecknas regionfullmäktige och regionstyrelsen (4 § lagen [2010:630] om regionalt utvecklingsansvar i vissa län). Alla dessa 13 använder sig av, eller kommer att börja använda, denna möjlighet. Även Gotlands kommun har fått möjlighet att använda regionfullmäktige och regionstyrelsen istället för kommunfullmäktige och kommunstyrelsen på motsvarande sätt. Det finns förutom nämnda landsting och Gotlands kommun även ett antal kommunalförbund som använder beteckningen region och regionförbund.

000030

Utöver den möjlighet att använda beteckningarna regionfullmäktige och regionstyrelse som ges i lagen, använder de aktuella landstingen även egna beteckningar på själva landstinget. Exempelvis använder Skåne läns landsting Region Skåne som egen beteckning och Västra Götalands läns landsting har valt Västra Götalandsregionen som beteckning. På motsvarande sätt använder Gotlands kommun Region Gotland som beteckning. Den officiella beteckningen är dock fortfarande Skåne läns landsting och så vidare (prop. 2001/02:7, s. 54). Det är även särskilt reglerat i 4 § tredje stycket lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län att vid genomförande av val enligt vallagen ska beteckningen landstingsfullmäktige användas, även om landstinget har rätt att använda regionfullmäktige i andra sammanhang.

Eftersom de officiella namnen inte har ändrats är det fortfarande dessa som finns registrerade i Statistiska centralbyråns register över landsting. Flera landsting har försökt få de egna regionbeteckningarna införda i registret men det har inte ansetts möjligt så länge de officiella namnen inte ändras.

Regeringen konstaterade i ovan nämnda proposition (prop. 2001/02:7, s. 54) att användandet av egna beteckningar inte torde komma i konflikt med bestämmelserna i kommunallagen och de dåvarande bestämmelserna i regeringsformen, men framhöll att det finns en viss risk för att alla medborgare inte är helt på det klara med att det är landstinget och inte en annan organisation som avses. Vid denna tid användes fortfarande benämningen landstingskommun i regeringsformen. Det är enligt vad regeringen anförde inte önskvärt om det skulle uppstå en situation där landstingen i olika delar av landet använder egna namn med helt olika konstruktioner. Vidare anfördes att det ligger ett värde i att namnet upplyser om vilken typ av organisation det är fråga om.

Dagens situation innebär att det på många håll är en annan beteckning än den som används av landstingen själva som står i officiella register och på valsedlarna. Utöver vad regeringen anförde i ovanstående proposition kan detta också ställa till administrativa problem för landstingen, till exempel när det gäller deltagande i olika EU-sammanhang och vid tecknande av avtal.

Bakgrunden till dagens situation

Landstingen i Skåne och Västra Götalands län fick i samband med att det infördes en försöksverksamhet med ändrad regional ansvarsfördelning i slutet av 1990-talet rätt att besluta att landstingsfullmäktige och landstings-

styrelsen i stället skulle betecknas regionfullmäktige och regionstyrelsen. Den ändrade regionala ansvarsfördelningen innebar att så kallade regionala självstyrelseorgan i några län övertog bland annat ansvaret för att utarbeta en strategi för länets långsiktiga utveckling och ansvaret för transport och infrastrukturplanering från länsstyrelsen. Självstyrelseorganen var landsting eller kommunalförbund samt, när det gäller Gotland, en kommun. Till att börja med omfattades Gotlands, Kalmar och Skåne län av försökslagstiftningen, senare tillkom även Västra Götalands län.

Rätten att använda de nya beteckningarna på fullmäktige och styrelse motiverades i förarbetena med att namnändringen kunde markera för medborgare, myndigheter och näringsliv landstingets förändrade roll i regionen (prop. 1996/97:36, s. 36).

Försöksverksamhetens syfte var enligt propositionen att tillmötesgå det intresse som fanns i vissa län att pröva nya metoder för att utveckla den regionala verksamheten och ge den en starkare demokratisk förankring. En bred förankring av det regionala utvecklingsarbetet kunde bidra till en bättre samordning och därmed till ett effektivare utnyttjande av de resurser som fanns inom regionen. En sådan kraftsamling av resurser på regional nivå borde enligt regeringen kunna underlätta utvecklingen av konkurrenskraftiga regioner. För flera svenska regioner var det också angeläget att ha en tydlig representation vid kontakter inom EU.

I diskussionerna i Skåne och Västra Götaland var även geografifrågan viktig. Medborgarnas ökade rörlighet över länsgränserna och frågan om valfrihet inom sjukvården gjorde att de dåvarande gränserna inte uppfattades som ändamålsenliga.

Försöksverksamheten med ändrad regional ansvarsfördelning blev så småningom permanent och idag är det, som ovan nämnts, 13 landsting som har tagit över det regionala utvecklingsansvaret. Ytterligare tre har i dagsläget ansökt hos regeringen om att få göra detta och även i återstående landsting pågår processer för att skicka in ansökningar till regeringen. Det är endast i Stockholms län som det fortfarande är länsstyrelsen som har detta ansvar. I övriga län är det antingen landstinget eller ett kommunalförbund som har ansvaret. Stockholms läns landsting är ett av de tre landsting som har lämnat in en ansökan om att överta ansvaret från den 1 januari 2019.

Landstingen, en kort historik

För att analysera om det är lämpligt att ändra beteckningen landsting är beteckningens ursprung och de uppgifter landstingen har haft över tid av intresse. Redan på medeltiden fanns det landsting, vilka var en benämning på de möten som hölls i landskapen, bland annat för behandling av gemensamma angelägenheter. I takt med att centralmakten och riksdagens makt växte försvagades tingens betydelse och deras självständighet. Trots en försvagad ställning förekom denna form av ting långt in på 1800-talet. Det sista landstinget hölls i Jämtland år 1857.

Beteckningens första del anger ett område, nämligen land eller landskap. Landskapen fungerade som självständiga politiska enheter som hade stor betydelse ännu under medeltiden. Som förvaltningsenheter ersattes de på 1600-talet av län. Den andra delen av beteckningen avser en funktion för kollektivt beslutsfattande, nämligen ting. Det är en äldre benämning på de möten där fria män fattade beslut i frågor om landskapets lagar eller andra gemensamma frågor.

Landsting är alltså en beteckning med medeltida rötter. Utvecklingen till moderna offentliga organisationer med ansvar för olika verksamheter började i mitten av 1800-talet. I landstingsförordningen från 1862 stadgades att det i varje län skulle finnas ett landsting med ett självständigt ansvar för länets utveckling vid sidan om länsstyrelsen och kommunerna. Dessa landsting var till en början inte direktvalda politiska organ. Fullmäktige valdes indirekt av elektorerna som utsågs av städerna och landskommunernas beslutande organ. Det var först 1910 som de första landstingsvalen hölls.

Inledningsvis tillhörde inte de större städerna något landsting. Efter år 1866 fick landstingen och de landstingsfria städerna till uppgift att utse ledamöter till riksdagens första kammare. Detta gjorde landstingen fram till 1970 då systemet med tvåkammarriksdag avskaffades.

Landstingets ordförande utsågs av kungen till och med 1920. Under de första 40 åren var det i allmänhet landshövdingen som hade rollen som ordförande och fram till 1924 skulle alla landstingsbeslut, för att vinna laga kraft, vara underställda länsstyrelsen. Länsstyrelsen hade dessutom allmän tillsynsplikt över landstingen. Landstingen skulle dock inte bara fungera som rådgivande organ åt landshövdingen i länet, de skulle ha egen beslutanderätt och sköta uppgifter som annars skulle ligga på staten.

000033

1954 stiftades en ny landstingslag som till formen blev utformad i enlighet med den kommunallag som antagits året innan. Då byttes också beteckningen landsting ut till landstingskommun. Från och med 1992 används åter beteckningen landsting i kommunallagen. I regeringsformen användes dock landstingskommun ända fram till 2011.

Landstingens verksamheter var inledningsvis mycket blandade. Under landstingens första år som moderna offentliga organisationer från mitten av 1800-talet bestod knappt 40 procent av verksamheten av sjukvård. Cirka 10 procent av landstingens utgifter bestod av lantbruk med binäringar, 16 procent för kommunikationsfrågor och 20 procent för undervisning samt övriga frågor (SOU 1995:27). Med åren kom specialiseringen att öka. Redan mot slutet av 1800-talet utgjorde sjukvården nästan 70 procent av verksamheten. Vid mitten av 1900-talet bestod 85 procent av landstingens utgifter av hälso- och sjukvård.

Under 1970-talet breddades landstingens verksamhet. De fick bland annat ansvar för gymnasial utbildning, exempelvis vårdutbildning och naturbrukslinjer. Landstingen har även haft huvudmannaansvar för folkhögskolor, vilket flera landsting fortfarande har. Utöver utbildningsfrågor kom landstingen även att få ett större ansvar för kulturfrågor. Under 1970-talet fick landstingen också ett delat huvudmannaskap för de regionala utvecklingsfonder som hade till syfte att främja utvecklingen i småföretag. Dessa fonder ersatte de tidigare företagareföreningarna som det näringspolitiska instrumentet i länen. Från och med 1980-talet tillkom ansvaret för den regionala kollektivtrafiken. Detta ansvar är ibland gemensamt med kommunerna.

I samband med reformer 1971 och 1977 fick länsstyrelserna förtroendemannastyrelser som utsågs av landstingen. Dessa styrelser har numera ersatts av insynsråd som utses av regeringen efter förslag från landshövdingen.

Sedan slutet av 1990-talet och försöken med en ändrad regional ansvarsfördelning har allt fler landsting tagit över ansvaret för regionalt tillväxtarbete och transportinfrastrukturplanering från länsstyrelserna, det som idag kallas för det regionala utvecklingsansvaret. Det innebär att dessa landsting numera ansvarar för att ta fram strategier för länets utveckling. Strategier som även andra aktörer ska följa i sin verksamhet. Dessutom har

landstingen genom kultursamverkansmodellen fått nya uppgifter inom kulturområdet.

Ansvaret för arbetet med regional utveckling är rent verksamhetsmässigt relativt begränsat. Cirka 10 procent av landstingens kostnader betecknas som regional utveckling. I detta ingår dock uppgifter som ligger på landstingen oavsett om de har det regionala utvecklingsansvaret eller inte. I området Regional utveckling inkluderas utbildning, kultur, trafik och infrastruktur, politisk verksamhet avseende regional utveckling och allmän regionutveckling. Arbetet med trafik och infrastruktur utgör cirka 8 procent av landstingens totala kostnader.

Regionbegreppet

1944 års kommitté för kommunal samverkan lanserade tidigt begreppet "regionkommun". Kommittén lämnade 1947 ett betänkande med förslag till lag om regionkommuner m.m. (SOU 1947:30). I betänkandet föreslogs att det skulle inrättas en ny slags direktvalda sekundärkommuner som skulle betecknas regionkommuner. De skulle framförallt ha till uppgift att upprätta regionplaner. Det riktades stark kritik mot förslaget från många remissinstanser och förslaget genomfördes aldrig.

Under hela efterkrigstiden har den offentliga förvaltningens organisation på den regionala nivån diskuterats. När det gäller ansvarsfördelningen av uppgifter och frågor om medborgarinflytande användes tidigare begreppet "länsdemokrati", vilket framförallt handlade om att ansvaret för politiskt betonade uppgifter skulle föras över från länsstyrelserna och andra myndigheter till landstingen.

I motioner till 1964 års riksdag hemställdes om en utredning av frågan om att ersätta den dåvarande landstingslagen med en lag om länsparlament och självstyrelseorganisation på länsplanet. Frågan hade tagits upp redan vid föregående års riksmöte, men då avvisats. Motionerna behandlades av konstitutionsutskottet, som ansåg att starka skäl talade för att de regionala och lokala organens ställning inom folkstyrelsen borde prövas (KU 1964:39). Utskottet framhöll samtidigt att reformer i en sådan omfattning att man kunde riskera en utveckling mot delstater var helt inaktuell för vårt lands vidkommande. Utskottet fann att frågan om nödvändigheten att samordna och förstärka den splittrade regionala förvaltningen och att stärka den

kommunala självstyrelsen på det regionala planet var en författningspolitisk fråga av betydelse.

I december 1964 tillsattes Länsdemokratiutredningen. I sitt betänkande Förvaltning och folkstyre (SOU 1968:47) föreslog utredningen att sådana uppgifter, där ett stort mått av subjektivitet är nödvändigt vid beslutsfattandet, bör delegeras till kommunala organ och att länsstyrelserna i första hand skulle syssla med administrativ rättsprövning och skatteförvaltning. I utredningens förslag skulle dock landstingens dåvarande beteckning och organisation i huvudsak bibehållas, trots kraftigt utökat ansvar.

Den parlamentariska kommittén Länsdemokratikommittén lämnade 1978 i delbetänkandet Regional utvecklingsplanering, länsplanering m.m. (SOU 1978:35) förslag till en delreform rörande länsplaneringen, dvs. den regionala utvecklingsplaneringen. Som en del av Länsdemokratikommitténs underlag i det fortsatta arbetet utarbetades inom Statskontoret en rapport. I rapporten Regionkommunen - en skiss till samlad länsförvaltning (1981:8) diskuterades en lösning med en regional förvaltning bestående av en regionkommun med ansvar för bl.a. den regionala samhällsplaneringen och en länsstyrelse med renodlade förvaltningsuppgifter. De statliga länsorganens uppgifter skulle i huvudsak föras över till regionkommunen.

Behandlingen av länsdemokratidebatten under 1960 och 70-talen ledde inte till någon omfördelning av ansvar och arbetsuppgifter mellan länsstyrelse och landsting. Vad som betonades var att samordningen inom den regionala statliga förvaltningen borde förbättras och länsstyrelsens ställning stärkas (prop. 1996/97:36 s. 24). Den länsdemokratiska linjen fick dock visst genomslag genom att länsstyrelsens högsta organ, styrelsen, genom en förändrad valordning år 1977 fick en politisk sammansättning som avspeglade länsopinionen.

Debatten om den regionala nivåns utveckling och organisation tog ny fart under 1990-talet, då utöver de tidigare länsdemokratifrågorna även den regionala och lokala nivåns ökade betydelse lyftes fram (även denna diskussion var dock äldre än så). Bland förslagen om nya direktvalda organ som skulle ta över uppgifter från länsstyrelser och andra statliga myndigheter förekom olika beteckningar, exempelvis "länsparlament" och "länsting" (se t.ex. Konstitutionsutskottets betänkande Länsdemokratifrågor (1991/92:KU4).

000036

I augusti 1992 tillkallades en parlamentarisk kommitté, Regionberedningen, för att utforma förslag om den offentliga verksamhetens uppbyggnad och indelning på regional nivå. Regionberedningen ansåg i sitt slutbetänkande Regional framtid (SOU 1995:27) att staten även fortsättningsvis borde ha en regional samordnad organisation med ansvar för allmänna förvaltningsuppgifter, t.ex. tillståndsgivning. Det regionala utvecklingsansvaret borde dock flyttas från länsstyrelserna till landstingen.

Samhällsutvecklingen hade enligt Regionberedningens bedömning ökat den regionala och lokala nivåns betydelse och därmed behovet av förstärkt demokratiskt inflytande. Förutsättningarna för ekonomisk utveckling och välbefinnande skulle i framtiden bli alltmer beroende av de insatser som görs på regional nivå. För detta talade den ekonomiska och tekniska utvecklingen inte minst på informationsteknologins och transportsystemens områden. Den utvecklingen väntades fortgå i allt snabbare takt och leda till att näringslivet skulle bli alltmer internationaliserat och till att områden som samtidigt utgör funktionella och administrativa regioner skulle öka i betydelse. De framgångsrika regioner i Europa, med vilka svenska regioner i framtiden skulle vara tvungna att konkurrera, hade i regel väl utformade utvecklingsstrategier med betoning av goda utbildnings- och forskningsmöjligheter. För att bli konkurrenskraftiga behövde därför även de funktionella svenska regionerna utforma och förverkliga sådana strategier. Sveriges inträde i EU väntades komma att påskynda vårt lands integrering i regionernas Europa. Detta skulle sannolikt öka kraven på att den regionala samhällsorganisationen blir betydligt mindre komplicerad och mer anpassad till tidens krav.

När det gäller beteckningsfrågan använde Regionberedningen i betänkandet både det mer generella uttrycket regionala självstyrelseorgan och benämningen landsting (landstingskommun). Eftersom den sistnämnda benämningen var grundlagsreglerad kunde någon annan beteckning inte officiellt användas förrän efter en grundlagsändring. Det alternativ till beteckningen landsting som enligt beredningens mening framstod som den lämpligaste var regionkommun. Med en sådan ordning markerades att de nya landstingen skulle fullgöra fler funktioner och uppgifter än de nuvarande (SOU 1995:27, s. 19-20). I debatten hade också andra namn föreslagits, bl.a. länssting och länsparlament. Mot det förstnämnda hade enligt beredningen anförts att det för tanken till en institution inom den juridiska sfären häradssting, tingsrätt, och mot det sistnämnda att det lätt kan associera till en statsrepresentation

eller delstatsrepresentation och därmed också till en statsbildning av federativ karaktär.

Många remissinstanser var tveksamma eller negativa till Regionberedningens förslag. Regeringen ansåg att en framgångsrik samverkan på regional nivå inte kunde skapas om de offentliga organen i regionen motsatte sig föreslagna former för samverkan. Regeringen föreslog i stället i propositionen Den regionala samhällsorganisationen (prop. 1996/97:36) en försöksverksamhet med ändrad ansvarsfördelning i några län (se avsnittet ”bakgrunden till dagens situation” ovan). I propositionen anfördes bland annat att förutsättningarna för ekonomisk utveckling, välbefinnande och en god livsmiljö i framtiden allt mer skulle bli beroende av de insatser som görs på lokal och regional nivå. Huvuddelen av regeringens förslag kom att genomföras och det var i detta sammanhang som Skåne och Västra Götaland fick möjligheten att börja använda beteckningarna regionfullmäktige och regionstyrelse.

I maj 1997 tillkallades Den parlamentariska regionkommittén (PARK) för att dels utvärdera den försöksverksamhet med ändrad regional ansvarsfördelning mellan stat och kommun som riksdagen beslutat om, dels utforma vissa förslag om den framtida regionala organisationen. Regionkommittén ansåg att självstyrelseorganen i Skåne, Västra Götalands och Gotlands län borde betecknas regioner i stället för landsting respektive kommun. Vidare att Gotlands kommun, på motsvarande sätt som självstyrelseorganen i Skåne län och Västra Götalands län, borde få rätt att använda beteckningen regionfullmäktige i stället för kommunfullmäktige. Kommittén motiverade detta på följande sätt. Inför en fortsatt och utvidgad försöksverksamhet menade kommittén att det också är viktigt att klara ut namnfrågan, dvs. beteckningarna på självstyrelseorganen samt fullmäktigeförsamlingar och styrelser. Kommittén anförde att namnfrågan hade en stor betydelse för självstyrelseorganen och föreslog därför en ändring av försökslagen som innebar att de självstyrelseorgan som hade direktvalda fullmäktige gavs rätt att benämna sig regioner.

Regeringen gjorde i propositionen Regional samverkan och statlig länsförvaltning (prop 2001/02:7, s. 54) en annan bedömning. Regeringen konstaterade att det angavs i kommunallagen att ”Sverige är indelat i kommuner och landsting” och i den dåvarande lydelsen av regeringsformen att det ”I riket finns primärkommuner och landstingskommuner”.

000038

Regeringsformens och kommunallagens bestämmelser var ett skäl till att regeringen inte följde Regionkommitténs förslag om namnbyte för landstingen i Skåne län och Västra Götalands län. Regeringen anförde dock att dessa bestämmelser inte torde komma i konflikt med bruket av egna beteckningar som sedan länge hade använts på många håll. I alla formella sammanhang krävdes det dock enligt regeringen att det officiella namnet används, i annat fall kan beslutens giltighet ifrågasättas. Exempelvis är den officiella beteckningen "Södermanlands läns landsting" medan den egna beteckningen är "Landstinget i Sörmland". Regeringen konstaterade vidare att Skåne läns landsting använde Region Skåne som egen beteckning och att Västra Götalands läns landsting hade valt Västra Götalandsregionen. Dessa beteckningar kunde enligt regeringen ha en symbolisk funktion för att markera att en förändring hade inträffat jämfört med den tidigare ordningen. Samtidigt finns det en viss risk för att alla medborgare inte är helt klara på att det är landstinget och inte en annan organisation som avses. Det var enligt regeringens mening inte önskvärt om det skulle uppstå en situation där landstingen i olika delar av landet använder egna namn med helt olika konstruktioner. Det ligger ett värde i att namnet upplyser om vilken typ av organisation det är fråga om. När det gällde frågan om val konstaterade regeringen att det av vallagen (1997:157) framgår att val ska ske till landstingsfullmäktige och att det på valsedlarna ska stå "Val till landstingsfullmäktige". Valförfarandet är enligt vad regeringen anförde ett demokratiskt fundament och valet till landsting hade en lång tradition. Regeringen var därför inte beredd att föreslå en ändring av vallagen på denna punkt.

Ansvarskommittén

Ansvarskommittén föreslog i betänkandet Hållbar samhällsorganisation med utvecklingskraft (SOU 2007:10) inrättandet av nya direktvalda regionkommuner. Denna beteckning hade som sagt föreslagits även tidigare i olika sammanhang. Regionkommunerna skulle ersätta landstingen och ha ett vidgat uppdrag. I förslaget ingick att uppgifter med anknytning till utveckling och tillväxt lades samman för att underlätta ett tvärsektoriellt arbete som samtidigt skulle ges en demokratisk förankring på regional nivå. Regionkommunerna föreslogs också ha ansvar för att finansiera och tillhandahålla hälso- och sjukvård. Ett centralt tema i kommitténs analys var behovet av en enhetlig geografisk indelning på regional nivå med färre och mer jämnstora län och regioner än med dagens indelning.

När det gäller beteckningen regionkommun hade kommittén följande resonemang. Det finns flera skäl som talar för att de nya regionala organen ska ges en ny beteckning. För det första ska de ha en helt annan geografi än dagens landsting, vars namn är knutna till de nuvarande länen. För det andra ska de ha ett regionalt utvecklingsuppdrag vid sidan av hälso- och sjukvården, något som har föranlett landstingen i Skåne och Västra Götalands län att benämna sig Region Skåne respektive Västra Götalandsregionen. Båda dessa förhållanden gör att kommittén anser att det är lämpligt att välja en annan beteckning än landsting för att markera att det rör sig om en ny geografi och en delvis ny uppsättning uppgifter.

Ansvarskommittén ansåg att regionkommun var en lämplig beteckning, för att det å ena sidan markerar att det rör sig om ett kommunalt organ med samma konstitutionella ställning som landstingen, och å andra sidan införlivar begreppet region, som redan var etablerat såväl bland de regionala självstyrelseorganen i Skåne och Västra Götaland som bland samverkansorganen. Även ur författningsmässig synvinkel var det enligt kommitténs mening en fördel om ordet kommun ingår i beteckningen. I det rättsområde som benämns kommunalrätt tillämpas beteckningen kommun genomgående i bestämmelserna. De lagändringar som måste ske som en konsekvens av att regionkommuner infördes skulle bli betydligt mer omfattande om beteckningen kommun föll bort.

Vad som möjligen talade mot beteckningen regionkommun var enligt kommittén att den är lång och att förmodligen endast dess första led, region, kan förväntas användas i namnen på de enskilda regionkommunerna. Kommittén ansåg dock att begreppet region är så allmänt och redan har så många skilda innebörder, att det inte lämpar sig för författningar och andra sammanhang med krav på distinkta begrepp. Kommittén såg inte heller något oöverstigligt problem, vad gäller igenkännlighet, med att endast beteckningens första del används i benämningen av de enskilda regionkommunerna.

I regeringsformen (RF) användes då primärkommuner och landstingskommuner, trots att de kortare formerna kommun och landsting alltid använts av de enskilda kommunerna och landstingen. Bildandet av regionkommuner som skulle ersätta landstingen skulle kräva att beteckningen ändrades i RF.

000040

En mycket stor majoritet av remissinstanserna var positiva till den föreslagna beteckningen regionkommuner. Ett stort antal av de som var huvudsakligen positiva framförde att regionkommunerna utanför mycket formella sammanhang borde benämnas "regioner". De som var negativa till förslaget var oftast negativa därför att de ansåg att själva den formella beteckningen borde vara "regioner" istället för regionkommuner.

Ändrad grundlag

Grundlagsutredningen föreslog i betänkandet En reformerad grundlag (SOU 2008:125) att den tidigare lydelsen "I riket finns primärkommuner och landstingskommuner" skulle ersättas av "I riket finns kommuner på lokal och regional nivå". Utredningen anförde följande. I regeringsformen används för närvarande primärkommuner och landstingskommuner som beteckning på det som i dagligt tal benämns kommuner och landsting. I kommunallagen har dock beteckningarna kommuner och landsting fått genomslag. I samband med tillkomsten av kommunallagen förutskickades också att denna bristande terminologiska överensstämmelse mellan kommunallagen och regeringsformen skulle övervägas i något lämpligt sammanhang (prop. 1990/91:117 s. 23). Enligt regeringsformens terminologi – och även juridiskt sett – är kommunerna och landstingen två typer av kommuner. I regeringsformen kommer det till uttryck genom att ordet kommun ingår i båda enheterna. Beteckningen primärkommuner och landstingskommuner har emellertid aldrig fått något genomslag i det allmänna språkbruket.

Utredningen anförde vidare att denna fråga hade aktualiserats i de pågående diskussionerna med anledning av Ansvarskommitténs förslag om en ny regional samhällsorganisation med tydligare roller och uppgiftsfördelning och en gemensam regionindelning för staten och den kommunala sektorn. Bl.a. förslaget att landstingen skulle ersättas av regionkommuner.

Det saknades enligt utredningens mening anledning att i regeringsformen närmare reglera frågan hur de olika kommuntyperna skulle betecknas. Det centrala var i stället att markera att det finns två slags kommuner. Utredningen föreslog mot denna bakgrund att primärkommuner och landstingskommuner i regeringsformen skulle ersättas med uttrycket kommuner på lokal och regional nivå. Uttrycket omfattar de nuvarande kommuntyperna. Det skulle även inbegripa den typ av regionkommuner som Ansvarskommittén hade föreslagit. Det ändrade uttryckssättet innebar

000041

inte någon förändring av det förhållandet att kommuner (kommuner på lokal nivå) och landsting (kommuner på regional nivå) juridiskt sett är olika kommuntyper. När orden "kommun" och "kommunal" används i regeringsformen avses även fortsättningsvis båda kommuntyperna.

Regeringen gjorde i propositionen En reformerad grundlag (prop. 2009/10:80, s. 209) liksom Grundlagsutredningen bedömningen att det inte är nödvändigt att i grundlag reglera hur de två typerna av kommuner ska betecknas. Det viktiga var i stället enligt regeringen att det i grundlag markeras att det i riket finns kommuner på både lokal och regional nivå. Mot denna bakgrund instämde regeringen i utredningens bedömning att uttrycken "primärkommuner" och "landstingskommuner" borde utmönstras ur regeringsformen och att kommuntyperna i regeringsformen i stället borde omtalas som "kommuner på lokal och regional nivå". Det innebar inte någon förändring av det förhållandet att kommuntyperna är jämställda i den meningen att den ena inte är överordnad den andra. I motsats till Statskontoret ansåg regeringen inte att förslaget riskerade att leda till ökad begreppsförvirring när det gäller kommuner på regional nivå. Tvärtom anförde regeringen att det genom förslaget klargörs att olika slags kommuner kan ges olika beteckningar genom annan lagstiftning utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna om kommuner i regeringsformen. När "kommun" och "kommunal" används i regeringsformen skulle även i fortsättningen båda kommuntyperna avses.

Riksdagen biföll regeringens förslag. Ändringen trädde i kraft den 1 januari 2011.

Lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län

I takt med att allt fler landsting har ansökt om och fått ta över det regionala utvecklingsansvaret har dessa landsting också fått möjligheten att använda beteckningarna regionfullmäktige och regionstyrelse. I departementspromemorian Ansvar i vissa län för regionalt tillväxtarbete och transportinfrastrukturplanering (Ds 2009:51) föreslogs att försöksverksamheten i bland annat Skåne och Västra Götaland skulle permanentas. I promemorian föreslogs också att Skåne läns landsting och Västra Götalands läns landsting skulle få fortsätta använda beteckningarna regionfullmäktige och regionstyrelse samt att även Hallands läns landsting skulle få göra detta.

Flera remissinsatser var positiva till förslagen. Men det fanns också kritiska röster som pekade på problemet med att låta olika beteckningar användas för samma slags institutioner. Bland annat ansåg en länsstyrelse att ytterligare en beteckning för ett offentligt organ skulle kunna göra det svårare för medborgare att begripa vad det är för organ som avses. En annan länsstyrelse pekade på problemen som kan uppstå om det finns en valfrihet att välja beteckning. Detta skulle kunna leda till att olika benämningar används i landet vilket riskerade att skapa otydlighet och leda till förvirring. En annan länsstyrelse ansåg att beteckningen landsting är att föredra eftersom det är etablerat och känt bland allmänheten. Tillväxtverket pekade också på vikten av att den terminologi som skulle användas till vardags också borde användas på valsedlarna för att så långt som möjligt minska den oklarhet som kan råda hos den enskilda med vid valhandlingen.

I den efterföljande propositionen Regionalt utvecklingsansvar i vissa län (prop. 2009/10:156) föreslog regeringen i enlighet med promemorians förslag att Skåne läns landsting, Hallands läns landsting och Västra Götalands läns landsting skulle få använda sig av beteckningarna regionfullmäktige och regionstyrelse. I fråga om val enligt vallagen (2005:837) skulle beteckningen val till landstingsfullmäktige användas även i de landsting som gavs rätten att använda beteckningen regionfullmäktige.

Idag omfattas, som nämnts, 13 landsting av bestämmelserna i lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar i vissa län. Ytterligare tre har ansökt om att ta över det regionala utvecklingsansvaret och därmed omfattas av detta regelverk.

Gotlands kommun

I samband med riksdagsbehandlingen av propositionen (2009/10:156) föreslog konstitutionsutskottet i sitt betänkande att riksdagen skulle tillkännage för regeringen att skyndsamt se över vilka lagändringar som skulle behöva göras för att beteckningarna regionfullmäktige och regionstyrelse även skulle få användas för Gotlands del och därefter återkomma till riksdagen i detta avseende. Riksdagen biföll utskottets förslag. Som en följd av detta gav regeringen tilläggsdirektiv till Utredningen om översyn av statlig regional förvaltning m.m.

Utredningens slutgiltiga bedömning var att det fanns rättsliga förutsättningar för att Gotlands kommun skulle få använda sig av beteckningarna

000043

regionfullmäktige och regionstyrelse. Bland annat ansåg utredningen att regeringsformen inte skulle innebära något hinder för att Gotlands kommun skulle kunna använda sig av beteckningarna regionfullmäktige och regionstyrelse, detta trots att Gotland hade en särställning i sin egenskap av landstingsfri kommun.

Regeringen instämde i utredningens bedömning att det inte finns några rättsliga hinder för att låta Gotlands kommun använda beteckningarna regionfullmäktige och regionstyrelse (prop. 2011/12:21). Eftersom beteckningarna kommun- och landstingsfullmäktige anges i kommunallagen krävdes det en lagändring i lagen om utvecklingsansvar för vissa län.

Flera av remissinstanserna hade ansett att det fanns en risk för missförstånd och otydlighet om Gotlands kommun erhöll denna möjlighet. Den föreslagna ordningen innebar att beteckningarna regionfullmäktige och regionstyrelse skulle kunna användas för två olika typer av valda församlingar, både för landstingsfullmäktige respektive landstingsstyrelse i vissa landsting och för kommunfullmäktige respektive kommunstyrelse på Gotland. Regeringen instämde i att det kan komma uppstå begreppsförvirring. Det var därför enligt regeringen väsentligt att om kommunen valde att utnyttja möjligheten att använda beteckningarna regionfullmäktige och regionstyrelse tydligt informerade allmänheten om detta. I fråga om val enligt vallagen skulle emellertid beteckningen val till kommunfullmäktige i Gotlands kommun användas.

Vad är det som gäller idag?

Sammanfattningsvis gäller idag följande beträffande beteckningar och namn på dagens landsting.

Regeringen fastställer namn på kommuner och landsting med stöd av lagen (1979:411) om ändringar i Sveriges indelning i kommuner och landsting. Beslut om själva namnet är inte reglerat i indelningslagen, däremot finns namnfrågan behandlad i förarbetena till lagen (prop. 1978/79:157 s. 101). Där sägs att när en ny kommun bildas måste namn bestämmas för den nybildade enheten och att det ankommer på regeringen att besluta i namnfrågan, varvid berörda kommuners synpunkter ska beaktas. Frågan om befogenhet vid ändring av landstingsnamn utan samband med indelningsändring anses få utläsas indirekt (SOU 2004:128, s. 85-86).

000044

Kommuner på regional nivå betecknas som landsting i kommunallagen, vallagen och annan lagstiftning. I regeringsformen används uttrycket kommuner på lokal och regional nivå. Landstingens officiella namn står i överensstämmelse med respektive länsnamn. De officiella namnen är alltså ”Södermanlands läns landsting” och så vidare (prop. 2001/02:7, s. 54). För 13 av de 20 landstingen gäller dock att de får besluta att landstingsfullmäktige och landstingsstyrelsen i stället ska betecknas regionfullmäktige och regionstyrelsen (4 § lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län), utom i samband med val. Detsamma gäller Gotlands kommun.

Utöver den i lagen givna möjligheten att använda beteckningarna regionfullmäktige och regionstyrelsen är det många landsting som har valt att använda egna beteckningar på själva landstinget. Bruket av egna beteckningar har inte ansetts komma i konflikt med gällande lagstiftning. I alla formella sammanhang krävs dock enligt regeringen att det officiella namnet används, i annat fall kan beslutens giltighet ifrågasättas (prop. 2001/02:7, s.54).

Statistiska centralbyrån ska enligt förordningen (1984:692) om det allmänna företagsregistret föra ett allmänt företagsregister. Registret ska bland annat omfatta uppgifter om dem som har tilldelats organisationsnummer enligt lagen (1974:174) om identitetsbeteckning för juridiska personer m.fl. Kommuner, landsting, kommunalförbund och andra organ för samverkan mellan kommuner tilldelas organisationsnummer enligt denna lag. Enligt förordningen (2007:755) om det allmänna myndighetsregistret har SCB även i uppdrag att föra ett register över statliga myndigheter tillgängligt för allmänheten genom en publik webbplats. I SCB:s register är det de officiella landstingsnamnen som är registrerade.

Principer för namnsättning

När det gäller namnsättning finns det i 1 kap. 4 § kulturmiljölagen (1988:950) en så kallad hänsynsparagraf om god ortnamnsred. Ortnamn är den gemensamma termen för alla typer av geografiska namn, hit räknas exempelvis bebyggelsenamn och naturnamn, men även gatunamn och namn på administrativa enheter såsom kommuner, län och landsting. Samtliga namntyper som beslutas av någon statlig eller kommunal myndighet omfattas av hänsynsparagrafens bestämmelser. Detta innebär att:

- hävdvunna ortnamn inte ändras utan starka skäl,

000045

- ortnamn i övrigt stavas enligt vedertagna regler för språkriktighet, om inte härdvunna stavningsformer talar för annat,
- påverkan på härdvunna namn beaktas vid nybildning av ortnamn, och
- namn på svenska, samiska, finska och meänkieli så långt möjligt används samtidigt på kartor samt vid skyltning och övrig utmärkning i flerspråkiga områden.

Diskussion

Härdvunna namn och beteckningar ska således inte ändras utan starka skäl, enligt kulturmiljölagen. Ett sådant starkt skäl skulle kunna vara att en principiellt viktig förändring skett och att ett namn- eller beteckningsbyte markerar denna förändring. Det motiv som angavs när landstingen i Skåne och Västra Götalands län fick börja använda beteckningarna regionfullmäktige och regionstyrelse var, som angetts ovan, att markera landstingens förändrade roll i regionen. Ansvarskommittén föreslog en ändring av beteckningen från landsting till regionkommun. Detta förslag knöts inte bara till att landstingen skulle få nya och förändrade uppgifter utan framför allt till tanken på en förändrad geografi för landstingen genom sammanslagningar.

Har det då i dagsläget skett en sådan principiell förändring att ett generellt byte av beteckning är motiverad? Detta går att anlägga olika perspektiv på.

En principiell förändring har skett...

I juni 2016 lämnade Indelningskommittén delbetänkandet Regional indelning – tre nya län (SOU 2016:48) i vilket det föreslogs att tre nya län skulle bildas från och med 2018. Regeringen avser, enligt Indelningskommitténs tilläggsdirektiv, inte att fortsätta bereda förslagen i delbetänkandet, vilket innebär att några förändringar av länsgränser och därmed landstingsgränser inte står på den politiska dagordningen. Däremot har en viktig förändring skett genom att 13 av de 20 landstingen samt Gotlands kommun har övertagit det regionala utvecklingsansvaret, vilket tidigare i huvudsak varit en statlig uppgift. Som nämnts har ytterligare tre landsting ansökt hos regeringen om att få göra detta och i de län som återstår förbereds beslut om att skicka in ansökningar till regeringen. Det betyder med stor sannolikhet att till valet 2022 har samtliga landsting samt Gotlands

000046

kommun ansvaret för den regionala utvecklingen inom sina respektive länsgränser. Ett sådant ansvar handlar inte enbart om att fördela vissa medel utan framför allt om att formulera visioner och övergripande strategier för länets utveckling.

Utifrån ett sådant perspektiv kan hävdas att en principiell förändring har skett och sker samt att det därigenom finns ett starkt skäl för byte av beteckning på landstingen. Till detta ska läggas att samtliga 13 landsting samt Gotlands kommun som i dagsläget har möjlighet att använda beteckningarna regionfullmäktige och regionstyrelse har använt sig av den möjligheten. Landstingen i dessa län har också i stor utsträckning arbetat aktivt för att den nya beteckningen ska få så stort genomslag som möjligt.

Ytterligare ett skäl för att lämna beteckningen landsting är den begreppsförvirring som i dag kan uppstå på grund av att allt fler har antagit beteckningen region samtidigt som de formella namnen fortfarande är landsting. Särskilt allvarligt är detta vid allmänna val då beteckningen landstingsfullmäktige måste användas även om man i alla andra sammanhang använder beteckningen regionfullmäktige. I en skrivelse till regeringen från Region Skåne skriver man att Region Skåne har arbetat hårt med att medvetandegöra och hos medborgarna förankra begreppet regionfullmäktige. Vidare att beteckningen regionfullmäktige genomgående används i den politiska debatten och av massmedia. För invånare som går till val i Skåne är det enligt Region Skåne av högsta vikt att det även på valsedlarna återspeglas samma beteckning på fullmäktigeförsamlingen som används i alla andra sammanhang.

Uppenbart är att det i dag finns en otydlighet som i förlängningen kan utgöra ett demokratiskt problem. Eftersom landstingen använder sig av olika beteckningar kan det för medborgarna bli otydligt vilken organisation som avses vilket kan skapa förvirring och innebära risk för missförstånd. Detta illustrerar behovet av att på ett enhetligt sätt utforma namnen på kommuner på regional nivå och få en reglering som är enhetlig och tydlig.

En tydlig beteckning – för- och nackdelar med olika alternativ

Det mest väsentliga kriteriet vid val av en ny beteckning för kommuner på regional nivå är tydlighet, att det ska vara tydligt i lagstiftningen och för medborgarna vilken organisation som avses. En rad alternativ har

diskuterats, bland annat Region, Regionkommun, Länsting, Landstingsregion och Regionting.

Beteckningen region. En fördel med beteckningen region är att den används av många landsting i dag. En betydande nackdel med enbart beteckningen region är att den är så allmän och har så många skilda innebörder att beteckningen inte lämpar sig för att i lagar och andra författningar beteckna en organisation. Begreppet förekommer dessutom redan i en hel del lagstiftning. Det framgår till exempel av hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80) att för hälso- och sjukvård som berör flera landsting ska landet vara indelat i regioner. I förordningen räknas sedan de län och kommuner upp som ingår av varje region. I förordningen (2014:1102) med instruktion för Polismyndigheten framgår det att Polismyndigheten ska delas in i polisregioner. I nationalparksförordningen (1987:938) nämns den ”Sydsvenska barrskogsregionen”. I lagen (2000:343) om internationellt polisiärt samarbete används uttrycket ”Öresundsregionen”. Enligt förordningen (2016:881) om statligt investeringsstöd för hyresbostäder och bostäder för studerande delas landet in i ett antal uppräknade regioner. Enligt förordningen (2012:520) om elektorsförsamling vid forskningsråd och ämnesråd fattas beslut att utse elektorerna i olika uppräknade regioner osv. Dessutom används begreppet i den offentliga statistiken. Bland annat används lokala arbetsmarknadsregioner och funktionella analysregioner som enheter för statistikinsamling. Till detta kommer att såväl landsting som kommuner valt att kalla olika samarbeten inom till exempel räddningstjänst och gymnasieverksamhet för region kombinerat med ett geografiskt namn.

Beteckningen regionkommun. Fördelen med beteckningen regionkommun är att den markerar att det rör sig om ett kommunalt organ med samma konstitutionella ställning som landstingen samtidigt som ordet region införlivas, som redan är etablerat sedan länge i bland annat Skåne och Västra Götaland och på senare år i allt fler landsting. Beteckningen knyter an till regional utveckling och diskussionen om den regionala nivåns ökade roll i samhället. Det som talar emot beteckningen regionkommun är att den är lång och att det i de flesta sammanhang bara är dess första led, region, som kan förväntas användas. När det gäller igenkännlighet blir dock detta ett betydligt mindre problem än att som i dagens situation förstå att landsting och region är samma sak. Ytterligare en fördel med beteckningarna region och regionkommun är att de kan vara mer internationellt gångbara och upplysande än landsting.

Beteckningen länsting skulle rent språkligt vara en bra beskrivning av att det är en beslutande församling i länet som avses. Att "ting" även fortsättningsvis skulle finnas med i beteckningen och att ordet är så nära besläktat med landsting skulle vara ytterligare en fördel. En del av historiken och traditionen skulle därmed bevaras. Beteckningen länsting är dessutom ett mer precist begrepp än region. Samtidigt skulle det bli en helt ny beteckning som inte har använts någonstans i praktiken. Ordet länsting är snarlikt länsstyrelse vilket skulle kunna tydliggöra att det är just uppgifter från länsstyrelsen man har tagit över. Samtidigt är det en risk att begreppsförvirring kan uppstå just på grund av detta. Att hålla isär de olika aktörerna på regional nivå är redan i dag besvärligt för många.

Beteckningen landstingsregion har den fördelen att både beteckningarna landsting och region ingår. En nackdel är att det kan uppfattas som en större region bestående av flera landsting, "en region av landsting". Den har också den nackdelen att den inte har använts någonstans tidigare. Beteckningen är även relativt lång och omständlig att tillämpa i praktiken när det gäller till exempel hur fullmäktige och styrelse ska benämnas.

Beteckningen regionting har fördelen att beteckningen region ingår samtidigt som "ting" även fortsättningsvis skulle finnas med i beteckningen. Även detta är dock en ny beteckning som inte använts tidigare och den markerar inte, som regionkommun, att det rör sig om ett kommunalt organ.

En principiell förändring har inte skett...

Ett annat synsätt är att det visserligen har skett en förändring av landstingens uppgifter men att denna förändring inte är tillräckligt stor eller principiell för att ett namnbyte ska vara motiverat. Det regionala utvecklingsansvaret är en begränsad del av landstingens totala verksamhet som ekonomiskt domineras och även i framtiden kommer att ekonomiskt domineras av hälso- och sjukvårdsfrågor. Landstingen har dessutom över tid haft skiftande uppgifter utan att detta har inneburit att det har varit nödvändigt att byta beteckning.

Ansvarskommitténs förslag om en ändring av beteckningen knöts, som tidigare nämnts, framför allt till tanken på en förändrad geografi för landstingen. Det skulle således kunna te sig mer naturligt att ändra beteckning först i samband med en förändrad geografi. Region uppfattas ofta som ett större geografiskt område än dagens län och landsting. En risk med en ändrad beteckning utan en geografisk förändring är att det kan

000049

uppfattas som att en geografisk förändring har skett. Begreppet region uppfattas ofta som ett större geografiskt område och det faller sig naturligt att använda begreppet region för samverkan mellan flera landsting i större områden.

En betydande negativ aspekt, som gäller varje ny beteckning som skulle ersätta landsting, är att landsting är en beteckning som har lång kulturell och språklig historia som då skulle försvinna för alltid. Även om begreppet region har använts länge i Skåne och Västra Götaland kan det knappast anses vara hävdvunnet på samma sätt som landsting. Beteckningen landsting har medeltida rötter och har använts i över 150 år för att beteckna de moderna landstingen. De flesta medborgare får antas ha en relativt god uppfattning om vilka uppgifter ett landsting ansvarar för. Beteckningen landsting är vidare ett begrepp som inte riskerar att förväxlas med någonting annat eftersom det är distinkt och inte används i några andra sammanhang än att beteckna just dagens landsting. Beteckningen som sådan, att dess första del speglar ett geografiskt område och dess andra del anknyter till en beslutande funktion, ger dessutom en god beskrivning av vad det rör sig om för organisation.

Gotlands kommun

En särskild fråga gäller Gotlands kommun. Gotlands kommun ansvarar för de uppgifter som landstingen utför i andra län. Gotland har även, som tidigare nämnts, rätt att använda beteckningarna regionfullmäktige och regionstyrelse. Gotland använder sig av Region Gotland som egen beteckning. Om landstingen formellt skulle byta beteckning till regionkommuner framstår det som något problematiskt att även Gotlands kommun skulle få denna beteckning. I så fall blir ju Gotland i lagstiftningssammanhang en kommun på regional nivå (motsvarande landsting). Det skulle innebära en ändring mot dagens situation.

Skulle den gemensamma beteckningen vara landsting och möjligheten för dessa att använda regionfullmäktige och regionstyrelse försvinna skulle det även då framstå som märkligt om Gotlands kommun behöll denna möjlighet.

OBS! Protokollet ännu inte justerat

Landstingsstyrelsens Beslutsärenden

§ 92 Viljeinriktning att Dalarna ska använda sig av beteckningen region
Diarienummer LD17/02850

Landstingsstyrelsens beslut

Landstingsstyrelsen föreslår fullmäktige:

1. Landstingsfullmäktige uttalar som en viljeinriktning att Dalarna liksom andra då ska använda sig av beteckningen region.

Sammanfattning av ärendet

Landstingsfullmäktige behandlar 2017-09-25 ansökan till regeringen att bilda en region i Dalarna 2019. Om ett sådant beslut tas kommer arbetet med regionbildningen att starta omedelbart med en fas 2 efter den första politiska fasen vilken har sin avstämning i beslutet om ansökan. Enligt lag kommer det allmänna valet 2018 att vara ett val till landstingsfullmäktige men i lag återfinns också en rättighet för landsting som övertar det regionala utvecklingsansvaret att i stället beteckna det regionfullmäktige och motsvarande för en regionstyrelse. Den statliga Indelningskommittén har i uppdrag att utreda framtida benämning på den regionala politiska nivån och en enkät från dem ska besvaras av landstinget under oktober månad. En viljeinriktning av landstingsfullmäktige blir då en signal hur man ser på ett kommande enkätsvar men också en signal inför det kommande arbetet med regionbildning där beteckningen kommer in.

I ärendet redovisas följande dokument:

- a) Beslutsunderlag. **Bilaga § 92 A** (~~Samma bilaga som till § 71 A ovan.~~)
- b) PM 2017-07-21 Beteckning för kommuner på regional nivå.
Bilaga § 92 B

Utdrag exp **2017-09-11** till 1. LF
2.
3.

Vid protokollet:

Eva Bergfeldt

Bestyrkes i tjänsten

Eva Bergfeldt

Yrkanden och proposition

Lisbeth Mörk-Amnelius (DSP) yrkar med instämmande av Jenny Nordahl (SD) avslag på ordförandens förslag.

Ordföranden föreslår att proposition ställs på ordförandens förslag mot Lisbeth Mörk-Amnelius och Jenny Nordahl avslagsyrkande, vilket landstingsstyrelsen godkänner.

På proposition om bifall till ordförandens förslag eller bifall till Lisbeth Mörk-Amnelius och Jenny Nordahl avslagsyrkande finner ordföranden att landstingsstyrelsen beslutar enligt ordförandens förslag.

Reservation

Lisbeth Mörk-Amnelius (DSP) och Jenny Nordahl (SD) reserverar sig mot beslutet.

52

52 b)